

LETOS

obhaja naša Jednota 25-letnico poslovanja mladinskega oddelka. V ta namen naj vsako krajevno društvo marijivo agitira za ta oddelek.



Kranjsko - Slovenska Katoliška Jednota

Je prva in najstarejša slovenska bratska podporni organizacija v Ameriki

Posluje že 48. leto

GESLO KSKJ. JE:

"Vae sa vero, dom in narod!"

Entered as Second Class Matter December 12th, 1923, at the Post Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of August 24th, 1912. Accepted for Mailing at Special Rate of Postage Provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917. Authorized on May 22nd, 1912.

WEST ALLIS LODGE PLANS CHRISTMAS PARTY FOR TOTS

West Allis, Wis. — The local Blessed Virgin Help of Christians Society, No. 165, has made plans to give a Christmas party for the members of the Juvenile Department.

The lodge, at its recent meeting, also urged all members to join in the celebration Nov. 23, marking the 35th anniversary of the St. Joseph's Society, No. 103.

STRABANE LODGE TO GIVE DINNER TO MEMBERS

Strabane, Pa. — All members and friends of St. Jerome's Society, No. 153, are invited to attend a free chicken dinner on Oct. 25 from 6 to 11 p. m., in the St. Jerome's Home.

This free dinner is being given with this idea in mind, that is to show our deepest appreciation to all members and friends who helped make the St. Jerome's Society the success it is today.

Joe Chesnik, sec'y.

BENEFIT DANCE

Peoria, Ill. — The local American Yugoslav Social Club will sponsor a dance Oct. 25, in Stor Hall, 1506 Adams St., the proceeds of which will go to aid the homeland. All K. S. K. J. members are invited.

HALLOWEEN PARTY PLANNED BY STRABANE KAY JAY JUNIOR CLUB

Strabane, Pa. — The regular meeting of the KSKJ Juvenile Booster Club was called to order at 7 p. m. Oct. 16 by President Vince Batista. At this meeting a Halloween Party was planned for our next regular meeting night, Oct. 30. On this night the town will be invaded by witches, goblins and pretty Cinderellas, because everyone is going to come masked. An appropriate Halloween

PEERLESS PRINTERS ROLL RIGHT TO TIE WITH PAPESH TAVERNS

Joliet, Ill. — The Peerless Printing team decided it was time to start bringing home the bacon and made a successful bid for first place in the Joliet Kay Jay Lassie circuit last Thursday, so they are now tied for top honors with the Papesh Tavern. They trimmed the Tezak Florist team three straight to bring themselves to this lofty second place position. A concentrated attack led by Mayme Umek and Capt. Agnes Govednik, and teammates Dana Wilhelm, Anne Vertin and Mayme Kren contributed to the team's victories with good bowling scores.

The Gorsich Markets took a pair of games from the Joliet Engineering, "Izzie" Gregorich starring for the winners. Capt. Jo Ramuta of the Engineers earned the week's three cheers and raps because she's the lassie who is holding the record of

PARTICIPATE IN JUBILEE PROGRAM



Photo Courtesy Waukegan News-Sun

Waukegan, Ill. — A banquet was part of the program that marked the 35th anniversary of the Knights of St. George society, Oct. 11, in the Mother of God auditorium. Shown above, standing, left to right, are: Mayor Frank Wallin; Frank Opeka, sponsor of the lodge banner; chief gunners mate Louis Mali, guest; Joseph Zore, toastmaster; and Mayor John Dromey. Seated, left to right, are: the Rev. M. J. Hiti, Matt Slana, Sr., president, and the Rev. M. J. Butala, former pastor of the Mother of God church, who was visiting here from Joliet, Ill.

OHIO KAY JAYS TO OPEN FALL SEASON WITH MEETING SUNDAY

Lorain, O. — The first meeting of the Ohio KSKJ Boosters for the 1941-42 season will be held in the Sacred Heart Church Club House, Hopocan Ave., Barberton, O., on Sunday, Oct. 26 at 2 p. m.

Your constructive suggestions and proposals will be welcomed and taken into consideration, therefore, in behalf of the officers I extend to all the Ohio KSKJ Boosters a hearty welcome.

Among other important mat-

ters to be discussed and settled will be the election of officers for the coming season, and decision upon a time and place for the Eighth Annual KSKJ Bowling Tournament of Ohio.

Arrange to bring along your bowling shoes and bowling balls, for if we dispense with the business in due time, we may have a Mixed Doubles Bowling Tournament following the meeting.

Mary E. Polutnik, Sec'y Ohio KSKJ Boosters.

ST. ANNES, NO. 105, WILL CELEBRATE 35TH ANNIVERSARY

New York City. — A complete program will mark the 35th anniversary of St. Anne Society, No. 105, Sunday, Oct. 26.

The celebration to be held at 62 St. Marks Pl. has been well planned, and the committee has been working diligently to arrange a fare that will please all.

One of the features will be a three-act play, "Na počitnicah," presented by members of the society. Judging from the success of the rehearsals, the audience should be well pleased.

JUVENILE JUBILEE CELEBRATION IN BUTTE RATED AS BIG SUCCESS

Butte, Mont. — The program Sept. 28, marking the 15th anniversary of St. Anne's Society, No. 208, and the 25th jubilee of the Juvenile Department, was a huge success.

The officials thank all who in any way aided in the success, especially Supreme Officers Joseph Zalar and John Germ, who were in attendance. We also wish to thank Supreme Officer Mary E. Polutnik, Lorain, O., for extended greetings, as well as Joseph M. Sasek, secretary of SS. Cyril and Methodius Society, No. 45, East Helena. Appreciation is also extended the pastor, Rev. Fr. Pirnat for his participation.

Thanks also to Henry Conte, vocalist, and to Toastmaster Anton Malesich.

The fine work of the workers, committees, and members is highly responsible for the success. Committee.

JOLIET LASSIES' KSKJ LEAGUE Standings

	W.	L.	Pct.
Papesh Tavern	6	3	.666
Peerless Printing	6	3	.666
Jay Zees	5	4	.555
Verbiscer Press	3	3	.500
Gorsich Market	4	5	.444
Joliet Engineering	4	5	.444
Dinet and Co.	2	4	.333
Tezak Florist	3	6	.333

Minnesotans Meet in Chisholm

ALL FOR DEFENSE

The lives of the three Knaus brothers of South Chicago are intimately bound up with the defense program. Anthony, Democratic precinct captain of the 10th ward, is a sergeant at Camp Davis, N. C., and the oldest selectee inducted from So. Chicago's Board 18 in service; John has passed the examinations for flying cadet and is waiting for approval of his commission in Washington; and Vincent, president of the South Chicago Bar association, is chairman of the advisory board for registrants in the 10th ward and is reemployment committeeman for Board 18.

To Hold Card Party

Rockdale, Ill. — On Oct. 26 in the parlors of St. Joseph's Church, in the afternoon and evening, a card party will be held for the benefit of Blessed Virgin of Help Society, No. 119. All members and friends are invited to attend. As you all know, we do not hold many affairs, so try to help us make this a great success.

Chairlady for the party is Mrs. Wm. Dernulc, assisted by Mrs. Anton Kovacic, Mrs. Leo Wolz, Mrs. Emil Pelegrini, Miss Josephine Mockevic, Clara Rogina and Katherine Kovacic.

Lodge meetings will be held the second Sunday of each month from now on and will start at 2 p. m. so there will be no excuses. We will have to start fining our members in order that they will attend the meetings. If you do not attend, we cannot discuss things of interest to the lodge.

President.

JOLIET MEN'S K. S. K. J. LEAGUE

Schuster Plumbers	8	1	.889
White Fronts	7	2	.778
Peerless Printers	5	4	.555
Jay-Ay-Zeez	4	5	.444
Avsec Printers	4	5	.444
The Eagle	4	5	.444
Tezak Florists	3	6	.333
Slovenic Coals	1	8	.111

MEET THE BOYS



Among the KSKJ members in service are the men shown above (left to right): Pvt. Chas. Petan and Pvt. Anton Skoff, who had completed 13 weeks of training at Camp Callon, Calif. They were released Oct. 15 according to the new 28 year old limit law and placed on the reserve of the Coast Artillery. The duet on the right (left to right) are two Wauke-

NORTHERN KAY JAYS TO MARK JUVENILE JUBILEE WITH ELABORATE PROGRAM; SUPREME OFFICERS BILLED

Chisholm, Minn. — All K. S. K. J. members of the Range are expected to join Oct. 26 in the program celebrating the 25th anniversary of the Juvenile Department which will also be an all-Minnesota Kay Jay reunion.

The program will start with Solemn High Mass at 8:15, the Rev. M. J. Butala, Joliet, Ill., and supreme spiritual director of the KSKJ will be celebrant.

The afternoon program, scheduled to start at 2 o'clock in the City Auditorium, will include a variety of interesting features. At 6 p. m. a banquet, which will bring together local and nearby city and lodge officials, will be served.

Supreme President John Germ and Supreme Secretary Joseph Zalar will participate in this elaborate program.

MARBLE ARCADES HOLD SLIM EDGE OVER TONY BUTCHERS IN MILWAUKEE LOOP

Milwaukee, Wis. — With four weeks of rolling already in the books, St. John's Social League finds Marn's Marble Arcade holding onto first place by a slim one-game lead over Tony Butcher's Butchers, having won 9 and lost 3, while the Butchers copped 8 out of 12.

In last week's kegling the Arcade team toppled the Tivoli Tavern aggregation in two of their three games. John Pauc of the winners established a new season high by slamming a 561 series on games of 200, 191, and 170.

Not to be outdone, the second place Butchers squeezed cut two victories after being trounced in the first game by

Gregorcich's 4-U Tavern team. John Zakrajsek was high for the Meat Market boys with 507, while John Vodnik of the 4-U's hit 501. Joe Dragan, Butcher captain, carved himself a 212 game for high single of the evening.

Spattering the Maples

John Vodnik started something when he said "Hit 'em with the wood, he can't flog." The phrase has stuck with the 4-U boys and can be heard constantly. What does it mean? Even John doesn't know... Joe Marn, alley proprietor, who rolls with the Tivoli squad, refused to bowl last week, claiming exemption due to the

(Continued on page 2)

STEVES MAINTAIN HIGH CLIP; JOHN ZEFRAK, FRANK BICEK IN SPOTLIGHT

Chicago, Ill. — With the usual large gallery on hand the Steve keggers pitched their weekly camp on the Southwest alleys and saw John Zefrak mow the pins for a 662 count, while Frank Bicek, wood-splitting artist, maintained his high average by toppling 650.

The Tomazin Taverns, Korenchan Grocers, and the Ze-

leznikar Fuels made a 1-2-3 sweep over their opponents, while the Darovic Lawyers and Zefrak Taverns each won two to their opponents' one.

Tomazin 3, Kosmach 0

Frank Bicek is still cutting up the pins. Tuesday he rolled 650 and was followed by his partner Vic Kremesec with 549. For the losers Nick Kaiser tallied 547 and Johnny Jeray 514.

Korenchan 3, Monarch 0

The Grocers boys are really going to town. High for the winners was Bill Arbanas with 578 and Vic Prah with 516. For the Beerers, Strohen was high with 578 followed by D. A. Darovic with 524.

Zeleznikar 3, Dr. Grill 0

The Coalmen must be stocking up for winter; they took three from Dr. Grill. High for Zeleznikar was Louie Retel's 580, followed by Frank Kopore who had 566. For the losers "Red" Grill led with 583, and Mac Terselich followed with 481.

Darovic 2, Fidelity 1

Anton Kremesec was high with 548, trailed by John Mladic with 497. Eddie Retel with 527 and Eddie Bahar with 513 paced the losers.

Zefrak 2, Park View 1

John Zefrak was high with 662 and Frank Weaver with 581 was next. For the losers

(Continued on page 2)

**OUR PAGE COOKING SCHOOL**

By **FRANCES JANCER**  
1110 Third St., La Salle, Ill.

**OUR BOYS . . . WRITE TO THEM**

Secretaries and relatives are kindly asked to send in the names and addresses of the boys in service. Address information to GLASILO, 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

- |  |     |   |     |
|--|-----|---|-----|
| Pvt. Peter Ance<br>Co. F 60th Inf. A. P. O. No. 9<br>Fort Bragg, North Carolina                            | 2   | Pvt. Louis Kastello<br>Prov. Co. A. Q. Motor Trans. School<br>Fort McPhearson, Georgia                    | 160 |
| Pvt. John Ance<br>USS "West Virginia" 5th Div.<br>Long Beach, California                                   | 2   | Pvt. Rud. Kastello<br>Co. 71 Q. M. Bat.<br>Camp Shelby, Mississippi                                       | 169 |
| Victor E. Balant<br>Air Corps aBsic Tng. Detachment<br>Boker's Field, California                           | 101 | Pvt. Edw. J. Kerzic<br>H. and S. S. — 1 FMAG<br>Turner Field<br>Quantico, Virginia                        | 118 |
| Pvt. Frank Batista<br>99th School Squadron<br>Victoria Air Base<br>Victoria, Texas                         | 153 | Pvt. Frank Koklich<br>85th Ord. Co., Ord. Tr. Center<br>Aberdeen, Maryland                                | 153 |
| Edward W. Bayuk<br>USS Palmer<br>care of Postmaster<br>New York, N. Y.                                     | 136 | Pvt. Victor J. Kolenc<br>A. P. O. 201<br>Ragley, Louisiana  | 56  |
| Pvt. Lawrence F. Blatnik<br>Co. K, 22nd Inf., 4th Div.<br>Fort Benning, Ga.                                | 146 | Pvt. A. L. Kramerich<br>Co. A 50th Sig. Bn.<br>Winnfield, Louisiana                                       | 2   |
| Pvt. George Blazic<br>H. Q. Batt. 14 FAOB, SN, BH<br>Fort Sill, Oklahoma                                   | 44  | Pvt. Louis Krashna<br>37th Ord. Co., Ord. Unit Tr. Center<br>Aberdeen, Maryland                           | 153 |
| Pvt. Edward Bogolin<br>Hq. Co. 138 Inf.<br>Camp Robinson<br>Little Rock, Arkansas                          | 1   | Pvt. Lee Kukia<br>Carlisle Medical Center<br>Carlisle, Pennsylvania                                       | 153 |
| Pvt. Stanley J. Cesnovar<br>Bat. B 55th Tag. Bn. No. 1411<br>Camp Callan, California                       | 79  | Pvt. Louis Laurich<br>83rd Bomb. Sq., 12th Group<br>McChord Field<br>P. O. Tacoma, Washington             | 59  |
| Pvt. Stanley W. Debevec<br>USS "San Francisco"<br>care Fleet P. O. 3rd Div.<br>Pearl Harbor, T. H. Hawaii  | 59  | Pvt. Louis Lekan<br>Co. B—2 Bn. E. R. T. C.<br>Fort Belvoir, Virginia                                     | 146 |
| Pvt. Joseph J. Drenik<br>Co. F—38th Inf.<br>Fort Sam Houston, Texas  | 153 | John Lesnak<br>Co. B 26 MTB eRplace. Center<br>Camp Grant, Illinois                                       | 101 |
| Private Joseph M. Ekvovich<br>Co. D, 73rd Qm. Bn.<br>Fort Lewis, Washington                                | 53  | Pvt. Frank Lesnak<br>B By. 3rd Bn. T. 423<br>Fort Eustis, Virginia  | 53  |
| Pvt. Steve Elish<br>2nd Air Squadron<br>France Field, Panama Canal Zone                                    | 5   | Pvt. Frank Loush<br>Co. C 29th Inf. Tng. Bn.<br>Camp Croft, South Carolina                                | 77  |
| Pvt. Al Filak<br>Co. C 51st Inf. Tr. Baon.<br>Camp Wolters<br>Mineral Wells, Texas                         | 2   | Pvt. Frank Magayne<br>Co. E B. 238 1st Reg. 2nd Bat. Q.R.C.<br>Fort Warren<br>P. O. Cheyenne, Wyoming     | 44  |
| Tech. Sergt. Joseph Flore<br>808th Eng. Bn.<br>March Field<br>Riverside, California                        | 143 | Pvt. Joseph Miholic<br>Batt. D—146th F. A. A. P. O. 41<br>Fort Lewis, Tacoma, Washington                  | 53  |
| Private Adolph Furlan<br>Company A, 131st Infantry<br>Camp Forrest, Tennessee                              | 5   | Pvt. Jacob R. Milsek<br>70th School Sq.<br>Ellington Field, Texas   | 77  |
| Lieut. Wm. P. Gainer<br>USS "Albatross"<br>care Postmaster<br>New York, N. Y.                              | 153 | Pvt. Frank Mlakar<br>V. S. C. G.<br>Quoque Station<br>Quoque, New York                                    | 1   |
| Pvt. John Gaspar<br>Anti Tank Co. 47th Div.<br>Fort Bragg, North Carolina                                  | 153 | Pvt. Robert A. Mohar<br>35 Sch. Sq. Bldg. 471<br>Chanute Field<br>Rantoul, Illinois                       | 144 |
| Pvt. Rudolph J. Gerchar<br>Co. D, 57th Inf., Rep. Tng. Bn.<br>Camp Wolters, Texas                          | 79  | Private John H. Muhic<br>Company E, 42nd Engineers<br>Camp Shelby, Mississippi                            | 7   |
| Private Stanley Geryol<br>Co. D, 57 Tr. Bn., 4th Platoon<br>Camp Wolters, Texas                            | 53  | Pvt. Wm. M. Musich<br>A. S. Tr. Barr. No. 9<br>U. S. Naval Air Station<br>Jacksonville, Florida           | 53  |
| Pvt. Wm. R. Glavan<br>Q. M. Coprs. Repl. Tr. Center<br>Camp Lee, Virginia                                  | 169 | Pvt. Anthony O'Koren<br>Batt. F 71st C. A.<br>Fort Story, Virginia  | 77  |
| Private William Gliha<br>Medical Dept.<br>10th Obs. Squad., Lawson Field,<br>Fort Benning, Georgia         | 25  | Pvt. George Ohlin<br>Batt. F, 69th C. A.<br>Camp Hulon, Texas   | 222 |
| Pvt. John Govekar<br>Bat. K 95th C. A. (A. A.)<br>Camp Davis, North Carolina                               | 79  | William Ogrin<br>Sea 2-c, Nav. Area, Stn. TS 4<br>Pensacola, Florida                                      | 53  |
| Pvt. Peter A. Gramponik<br>USS "Tennessee"<br>Pearl Harbor, Hawaii   | 53  | Pvt. Henry Paterjoy<br>USS "Savannah"<br>care Fleet P. M. Div. A<br>New York, N. Y.                       | 77  |
| Pvt. John Gregorash<br>Co. A 27th Bretric 4 Pl. Group 6<br>Fort Leonard Wood, Rolla, Mo.                   | 2   | Joseph Pavlich<br>Co. C, 4th Sig. Trng. Bn.<br>Replace. Training Center<br>Fort Monmouth, Red Bank, N. J. | 101 |
| Pvt. Frank Gregory<br>Bat. B 55th Tag. B. No. 1413<br>Camp Callan, California                              | 2   | Frank W. Pavlovic<br>1st Ser. Bt., 1st Bn., 172 F. A.<br>Camp Blanding, Florida                           | 101 |
| Pvt. Frank Habjan<br>USS "Enterprise" E. Division<br>care Fleet P. O.<br>Pearl Harbor, Hawaii Islands      | 210 | Pvt. John F. Pesut<br>H. Q. and H. Q. Squadron,<br>Lowry Field<br>Denver, Colorado                        | 52  |
| Pvt. Edward Horvat<br>Hq. Btry, 2nd Bn. 56th C. A.<br>Fort Cranshite, California                           | 29  | Pvt. J. Petkovsek<br>H. Q. and H. Q. Co.<br>1st CWS Tng. Bn.<br>Edgewood Arsenal, Maryland                | 118 |
| John Hrovat<br>Station Hospital<br>Camp Grant, Illinois  | 165 | Private Anthony Piks<br>Company A, 3rd Eng. Train. Bat.<br>Fort Belvoir, Virginia                         | 169 |
| Pvt. Francis E. Horvat<br>Hq. 18th Wing<br>Hickam Field, Hawaii  | 143 | Pvt. Edward Planisek<br>Co. C 80th Armor. Regt.<br>Pine Camp<br>P. O. Carthage, N. Y.                     | 169 |
| Pvt. Charles J. Horzen<br>Bar. 800, 13 School Squad.<br>Scott Field, Illinois                              | 1   | Sgt. Don Polden<br>Co. E, 131st Inf.<br>Camp Robinson<br>Little Rock, Arkansas                            | 1   |
| Pvt. Edward Hren<br>Hq. Co. 111th Inf. 28th Div.<br>Indiantown Gap, Pennsylvania                           | 2   | Pvt. Jos. A. Polichnik<br>Co. D 4th Bn ERTC<br>Fort Belvoir, Virginia                                     | 93  |
| Frank Ivantic<br>U. S. Naval Train. Station<br>Great Lakes, Illinois                                       | 83  | Pvt. Anthony W. Prah<br>Camp Siebert, Nevada  | 1   |
| Joseph Ivantic<br>Rm. 3-c, Enterp. Air Group, VB 6<br>Pearl Harbor, Hawaii                                 | 53  | Private Paul J. Prijatelj<br>Company B, 81 Training Battalion<br>Camp Roberts,<br>San Miguel, California  | 7   |
| Pvt. Fred J. Jerina<br>Bat. B, 122 F. A.<br>Camp Forrest, Tennessee  | 79  | Pvt. Frank A. Primoznik<br>Batt. B, 124th Field Artillery<br>P. O. Tullahoma, Tennessee                   | 219 |
| Corp. Frank C. Jeschelnik<br>Service Comp. 18th Inf.<br>Fort Devens, Massachusetts                         | 57  | Private John S. Progar<br>Battalion Hg., 1st Br.<br>71st Coast Artillery<br>Fort Story, Virginia          | 153 |
| Pvt. Frank Jevitz<br>Co. A 74th G. M. Batt.<br>Fort Meade, Maryland  | 2   | Sgt. Aug. L. Pruss<br>Hdq. and Hdq. Squad.<br>Air Corps Tech. School<br>Keesler Field, Mississippi        | 2   |
| Private John T. Jursinic<br>Co. E, 53rd Regt. Q.M.C.<br>Fort Benning, Georgia                              | 143 | Pvt. John Radez<br>72nd Q. M. Baon.<br>Camp Hulon<br>P. O. Palacios, Texas                                | 52  |
| Pvt. Bernard Kambic<br>Hdq. Det. 3rd Bn. 111th Inf. 28 Div.<br>A. P. O. 28<br>Indiantown Gap, Pennsylvania | 2   | Pvt. William R. Ramuta<br>3rd Biv. F. A. 603<br>Fort Lewis,<br>Tacoma, Washington                         | 87  |

**IN JUGOSLAV PAGEANT**



Marie and Jean oKrenchan, Slovenian singers before the "mike" with George Marchan, director of Yugoslav Hour on Radio Station WGES. The three will appear in the pageant Oct. 26 in Bohemian American Hall, marking the 8th anniversary of the Chicago Yugoslav Hour.

ly bow down to the friend who treats them so kindly! Works like magic all the time!  
Margie Dolinshek is a first-starter this year, and although she has not found the groove, of course, in this short time, she's got the makings of a swell bowler in the not distant future. And if Betty Surinak's smile could make the pins topple, she'd be striking all the time. More peekaboos later.  
Next week's schedule is: Joliet Engineering vs. Dinets; the Gorsich Markets vs. Verbiscar; Jay Zees vs. Tezak Florists; and the Papesch Taverns vs. Peerless Press. The latter will battle to break up that first place tie. Until then, the hack.

**Marbles Edge**

(Continued from Page 1)  
fact that he had an aching back from picking mushrooms all day. (We'll give odds that his 90 average had more to do with it than his back.)  
Latest sensation: Joe Strukul's "Wonder Ball." Everyone, including Joe, wonders what it's going to do next . . . The game that the Tivoli's won from the Marn's was their first win in twelve starts . . . The Butchers and the 4-U's have put on a "tie feud." The Meat Cutters showed up with bright red neckwear while the Tavern boys were "tied" in flashy blue. The girls have not yet decided which are the best . . . Proudest man on the alleys: Al Petersdorff Sr., who pointed with pride to son Gene's name at the top of the list of individual average . . . Most popular visitor of the evening was Pvt. Frank Dragan who was on leave from the army. Frank was surrounded by gals: Flo Simerl, Blanche Primozich, Dot Luskich and Marion Fedran, all night. (Betcha he didn't even see brother Joe bowl that sparkling 212 game.) . . . It's time for me to climb back on the rack. See you next week.  
The standings:

	W. L.	Pct.
Marn's Alleys	9 3	.750
Tony Butcher's	8 4	.667
4-U Tavern	6 6	.500
Tivoli Tavern	1 11	.083
	Gutterball.	

**PAGEANT TO MARK RADIO HOUR 8th ANNIVERSARY**

Chicago, Ill. — The Yugoslav pageant will be held Sunday afternoon, Oct. 26, at the Bohemian-American Auditorium, 1438 W. 18th St., in celebration of the 8th anniversary of the first Yugoslav radio broadcast in the United States.  
The show will be presented in broadcast form, under direction of George Marchan, head of the radio program.  
Master of ceremonies will be Don Norman.  
Mayor Kelly, Congressman Sabath, County Treasurer John Toman and the Yugoslav General Consul Peter Cabrich have promised to attend.  
The program will consist of the best American-Jugoslav entertainment, including the Yugoslav national dance "Kolo" in national costumes, which is similar to the American square dance. The audience, meeting the radio performers in person, will witness a colorful pageant of Yugoslav life and song.

**Steves Maintain Clip**

(Continued from page 1)  
Joe Kosnik had 605 and Chas. Grill 506. Jamos Zefran has finally found his groove in the alleys.

**Pocket Hits.** — There was quite a gathering at the alleys last Tuesday. Mr. Zeleznikar was down to watch his team take three away from Dr. Grill. Dr. Grill was also there, but he didn't bring any luck. Maybe he should operate on a few of his bowlers for better scores. It seems that Father Edward went AWOL. No wonder his team didn't win. A few of our other spectators were: Mrs. Koporc and Mrs. Necker, who watched their husbands mow 'em down. Another member Ray Salmich, was down watching his fellow members getting 200 scores.

**TO RATE In the KSKJ GO-OPERATE**

**NO SHUTOUTS IN JOLIET CIRCUIT; SCHUSTERS TOP IN SCRAMBLE**

Joliet, Ill. — There were no "shutouts" in the third week of bowling in the Joliet KSKJ league, as evidenced by the results, which show that the league-leading Schuster's defeated the Tezak Florists twice; the Peerless Prints taking over the Jay-Ay-Zeez into camp for two wins; The Eagle triumphing over the Slovenics in two games, and the White Fronts winning two from the Avsec Prints.  
In the second game of the match between Schuster's and Tezak's, the Schuster's rolled the team high score of the evening, 930 pins, while the Tezak's counted 915, good for second high. However, in the three game total, the Tezak's added up 2687 pins to 2616 for the Schuster's. These scores were high for the evening.  
In the individual 3-game total Bob Kosmerl rolled a 615 series for evening honors in that division, which series is high to date and Frank Ramuta shot 607 for a close second. Frank and Bob are the Joliet representatives on the Midwest KSKJ Bowling Board. Andy Kludovich took high single game (and a 50c piece) by rolling a brilliant 236. Joe Horvat followed with 231. Other 200 or better scores: Frank Ramuta 227, 218, Bob Kosmerl 223, 217, Rudy Ramuta 219, Dr. Zalar 214, Joe Horvat 211, A. Fa-

bian 204, A. Golobitsh 202.  
**Ten Pin Chatter:** It's appropriate to mention in this column occasionally the business, trade or profession of the sponsors of our teams. This year they can offer you the following: Plumbing and heating work . . . two of them do printing jobs . . . one sells flowers for all occasions . . . another sells men's clothes and accessories . . . from another you can purchase gas, oil and fuel . . . still another handles liquors in pints, quarts and at the bar . . . while our newest sponsor, Dr. Zalar, is in the medical profession. Since the generosity of these sponsors made the league possible, it would be appreciated if members and readers would patronize them.  
For consistency this week we'll nominate Nick Kirinchich, who scored 192, 186 and 190 for a 568 series . . . for gracefulness we'll nominate all three left-handed bowlers, Frank and Rudy Ramuta and Tony Fabian . . . their deliveries are really smooth, just watch them sometime . . . Frank and Rudy, by the way, are all even as far as averages are concerned with 181.3 . . . Joe "Houdini" Horvat continues to set the pace in the averages . . . he increased it to 196 plus with his nice 597 series . . . Andy Kludovich pulled one of his high games (Continued on page three)

**Peerless Roll Right**

(Continued from page 1)  
Mayme Umek with 182, Anne Papesch who had 176, Dot Sitar with 172 and Agnes Govednik a 170 game.  
Peeking from one alley to another, we still think Isabelle Gregorich has the most fascinating slow ball. She doesn't swish it down to bruise and frighten the pins and send them flying without warning . . . no sireeeee . . . Izzie, in accordance with her slight figure, sets the ball down gently and it goes rolling happily and unhurried and at the point of contact the appreciative pins mere-

candied cherries on top, brush with beaten egg whites and sprinkle with sugar. Bake in a moderate oven about 12 minutes. Makes 2 dozen biscuits.

The following recipes are credited to Mrs. Antonia Jenich, Milwaukee, Wis., a member of St. John the Evangelist Society, No. 65, of Milwaukee:  
**Stollen**  
Stollen is a raised yeast raisin cake.  
Sift before measuring 6 cups bread flour. Dissolve 1 1/2 cakes yeast in 1 1/2 cups lukewarm milk. Add 1 cup of sifted flour. Permit this sponge to rise in a warm place for several hours. Sprinkle a little of the sifted flour over 1/2 pound blanched, chopped almonds. Sift 3/4 cup sugar. Beat 1 1/2 cups butter until soft. Add the sifted sugar gradually. Blend these ingredients until they are light and creamy. Beat in one at a time, 3 eggs. Add 3/4 teaspoon salt and 3/4 teaspoon grated lemon rind. Add the sponge and the remaining flour and knead the dough until it is smooth and elastic. Add the raisins and nuts. Permit the dough to rise until it doubles in bulk. Toss it onto a floured board and divide into three or more parts. Shape into loaves. Place them in greased loaf pans. Brush the tops with melted butter. Let the loaves rise until they double in bulk. Bake them in a moderate oven 350 degrees for about 45 minutes. Then allow them to cool. Then brush with the following icing: Blend until of the right consistency to spread 1 cup powdered sugar, 2 tablespoons or more boiling water, 1/2 teaspoon vanilla, 1 teaspoon lemon juice.  
**Bier Kringel**  
1 egg, 3 hard cooked egg yolks put through a ricer, 1/2 cup sugar, 1/2 cup butter, 2 cups sifted cake flour, 1/2 teaspoon powdered cardamom, a small amount of grated lemon rind.  
Separate the egg and beat the yolk with the rice egg yolks, the sugar and the butter, until the whole is well mixed and smooth. Add the flour, the cardamom, and the lemon rind and knead well. Then roll out about 1/8 inch thick, using flour sparingly. Cut with a doughnut cutter, and dip in egg whites, then in granulated sugar mixed with coarsely chopped almonds, and bake in tins, lined with waxed paper, until delicate gold. They should be baked in a moderate oven 350 degrees and watch carefully, for they easily scorch. Holly wreaths can be made of these by brushing each unbaked rind with egg white. Then cover with finely chopped pistachio nuts and place a group of 3 tiny red candles to represent berries on one side and a single 1 or 2 here and there.  
**Sour Cream Kolotchen**  
1/2 cup shortening, 4 tablespoons sugar, 2 tablespoons lukewarm milk, 1 cake yeast, rind of 1 lemon, 1 cup sour cream, 5 egg yolks, 3 cups bread flour, 1 beaten egg white, candied cherries, granulated sugar.  
Cream shortening until fluffy, add sugar and lemon rind, egg yolks gradually and cream. Soften yeast in warm milk and add to first mixture. Add flour gradually and beat well. Make small rolls by dropping in teaspoonfuls on greased baking sheet. Let rise in warm place until light and spongy. Put

## NO SHUTOUTS IN JOLIET LEAGUE

(Continued from page 2)

out of his sleeve, a 236 it was very good, methinks, and his high so far, too . . . another new bowler made his debut . . . it's George Gasperich, replacing Tony Kochevar, whose job interfered with bowling . . . the pressure got J. A. B. . . "Teda" Avsec was in the same predicament . . . as was Eddie Stark, who really fell off badly, dropping 172 pins from last week's total . . . buck up, Eddie! . . . J. Azman filled in on the Slovenic's, who were handicapped by the absence of two regulars . . . the ten pin stuck on one of Rudy Pruss's perfect pocket hits . . . Rudy took it in a sporting manner . . . improvement is noted in A. J. Buchar's scores . . . The Eagle's battle cry as the team got going was "Now we're going" . . . and they went on to win two games . . . thanks for the interest shown in this column, "Lou" . . . "Gody" hit his stride in the second game, getting 202, despite his tricky knees . . . Lou Zeleznikar was determined not to be low man this time . . . determination won out, so he'll be back next

week . . . Joe Laurich sparked his team after getting a week's vacation . . . Pvt. Bob Tezak, home on a furlough from maneuvers in Louisiana, gave us a visit . . . looked handsome in his uniform . . . thanks for coming around, Bob . . . it was great to see you again . . . Memo to Rich Tezak: Hope your prediction of 15 in a row comes true, we could use them . . . Doc Zalar came in with a nice game, 214 the records show . . . many bowlers improved their average, among them were Bill Koleto, Matt Verbiscer and Joe Jursinovich . . . Rivals have furnished new lockers . . . the establishment looks swell now . . . several regular spectators were seen in the gallery . . . everyone is welcome, come up and see us sometime . . . Thursday, at 9 p. m. at Rivals . . . ho-hum! . . . 'nice night to catch up with the sandman . . . but before I do, here's the schedule for Oct. 23: The Eagle vs. Avsec's, Slovenic Coals vs. White Fronts, Peerless Printers vs. Schusters, Jay-Ay-Zeez vs. Tezak Florists. See you then. Tallyho!

## DOBRODELNA PRIREDITEV GLASBENE MATICE

Odborniki lokalnega odbora št. 2 slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora v Clevelandu so dne 8. oktobra sklenili, da z veseljem in zadovoljstvom sprejemajo velikodušno ponudbo pevskega zbora Glasbene matice, kateri je pripravljen zopet vprizoriti komično opero "Cigan baron" v nedeljo 2. novembra, 1941 ob 3. uri popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Ves čisti preostanek gre v blagajno lokalnega odbora št. 2 JPO, SS v Clevelandu.

Slovenci in Slovenke v Clevelandu in okolici, kakor tudi v sosednjih mestih Lorain, Barberton, Akron in Girard, pevci in pevke Glasbene matice čutijo z nesrečnimi Slovenci v domovini, zato so se odločili, da ponovijo to lepo opero. Odločite se tudi vi, da združeni s temi kulturnimi delavci doprinesete skupno pomoč trpečim Slovincem v domovini.

Opera "Cigan baron" je bila sijajen uspeh v nedeljo, 5. oktobra. Rezervirajte torej nedeljo 2. novembra za to opero! Imeli boste velik duševen užitek, a poleg tega boste tudi pomagali nesrečnemu narodu v zaslužni Sloveniji onkraj morja.

Vsi ste poklicani, vaša narodna dolžnost vas kliče, da se vsi kot eden izrazimo za pomoč ljudem naše krvi in govornice.

Vstopnice dobite v predprodaji pri Mrs. Makovec v SND. Dobijo se tudi pri August Kollandru v Slovenskem narodnem domu. Cena vstopnicam je: 50 centov, 75 centov in \$1. Pokrovitelji pa plačajo \$2 in njih imena pridejo v programno knjižico, ter bodo imeli posebne rezervirane seje v prvih vrstah. Glede istih se javite pri Mrs. Josephine Zakrajšek na 7603 Cornelia Ave., ali pa pri Mr. Kollandru.

Komično opero v treh dejanjih "Cigan baron" je uglasbil sloveči kralj valčkov Johann Strauss, pevske točke je prevedel Anton Šubelj, prozo prestal pa John V. Kaučič. V Ameriki bo ta opera 2. novembra v drugi vprizorjena na kakem slovenskem odru in to v dobrodelni namen.

Vsebinska te opere je sledeča:

**PRVO DEJANJE**  
To dejanje se vrši v neki vasi na Ogrskem. Scena predstavlja cigansko taborišče in hišo vodca Koloman Župana, ki je najbogatejši posestnik v vasi in trgovec s prašiči.

Vaščani se vračajo s polja domov. Otokar, sin guvernante

## K 35-LETNICI DRUŠTVA SV. ANE, ŠT. 105, NEW YORK CITY, N. Y.



Prva vrsta, sedeče od leve na desno: Mrs. Matilda Zobeč, ustanoviteljica; Mrs. Agnes Češark, ustanoviteljica; Mrs. Veronika Ruppe, predsednica; Mrs. Mary Zevnik, ustanoviteljica; Mrs. Mary Dercar, ustanoviteljica.

Druga vrsta, od leve na desno: Miss Emmy Toncich, blagajničarka; Mrs. Pauline Vesel, podpredsednica; Mrs. Jennie Toncich, tajnica; Mrs. Veronica Kunz, Mrs. Pauline Curl in Mrs. Anne Zaletel, nadzornice.

Pri društvu je še ena ustanoviteljica: Ivana Kangler, katere pa ni na sliki.

## VABILO NA ZABAVO POVODOM 35-LETNICE DRUŠTVA SV. ANE, ŠT. 105, NEW YORK, N. Y.

New York, N. Y. — Vljudno vabimo vsa cenjena društva in posameznike na zabavo 35-letnice našega društva, katero obhajamo 26. oktobra na 62 St. Marks Pl. Vsaka izmed naših članic naj se zaveda svoje dolžnosti do društva, da se udeleži te veselice in privede seboj tudi svoje sosede, prijatelje in

člane svoje družine. Ta dan priredimo igro tridejansko "Na počitnicah." Naši igralci se pridno vadijo, in vloga so v dobrih rokah, zatorej vem, da vam ne bo žal, ako prebijete par veselih uric z nami.

Pripravljeni bo tudi za suha grla, clevelandske klobase in

newyorške šunke, potice in krofi ter drugo za prazne želodec.

Torej vam kličemo: na svadenje 26. oktobra. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina 40c. Po igri sledi ples za katerega igra Jerry's Starlight orkester.

Odbor.

jih zasmehujejo. V velikem razburjanju se konča prvo dejanje.

## DRUGO DEJANJE

Na grajskih razvalinah  
Saffi in Barinkaj sta se po cigansko poročila. S Cipro so šli na grajske razvaline, kjer jih je dohitela noč. Saffi zaspi na ruševini. Barinkaj in Cipra čujeta. Ko se Saffi zbudi, razodene Barinkaju svoje sanje. V sanjah se ji je prikazal Barinkaj oče in ji razodel, da leži zaklad ob starinskem stolpu. Barinkaj odvali kamen in najde zaklad, katerega skriva nazaj, ko prihaja zbor ciganov. Cigani zajojo in zaplešejo ciganski čaršaj.

Zatem pridejo Županovi s Karnerom, ki je tudi član društva čistosti in ubogljivosti. Ošteje ciganske ženina in nevesto, ter trdi, da je taka poroka neveljavna. Otokar in Arzena najdeta nekaj zlatnikov na tleh. Mahoma je jasno, da je Barinkaj odkril zaklad, katerega je Župan tako dolgo iskal. Ko se pripravijo, pride grof Homonaj. Nabiral je vojake za vojno proti Španiji. S seboj ima sodček "nabornega vina." Kdor je to vino pil, je moral k vojakom. S to zvižajo pridobilo več mož za vojaško službo.

Tudi Otokar in Župan se vjmeta na to vabo. Karnero se pritožuje, da si je Barinkaj ne postavnim potom prilastil zaklad. Barinkaj uvidi, da domovina potrebuje denar za vojsko, velikodušno izroči zaklad Homonaju za obrambo domovine. Vse je navdušeno, le Županovi niso zadovoljni in začno zasmehovati Saffi. Cipra tega ne more več prestajati in razkrije svojo skrivnost. Homonaju pokaže dokument, v katerem je bilo potrjeno, da je Saffi princesa, hči zadnjega paše na Ogrskem. Cipra je Saffi samo v zvojlja kot svojo hčer, v resnici je pa Saffie izhajala iz plemenitaške rodovine. Barinkaj je nesrečen. Izjavi, da sedaj ne more biti njen mož, ker princezinja, Županovi se jezijo in cigani

jake. Saffi ga prosi, naj ostane pri nji, toda vse prošnje nič ne pomagajo. Barinkaj odide z družini v Španijo, da pozabi na nesrečno ljubezen.

## TRETJE DEJANJE

V predmestnem parku  
Vojska v Španiji je končana. Arzena željno pričakuje svojega dragega Otokarja. Ljudstvo se zbira, da pozdravi junake, ki se vračajo domov. Prvi pride Župan, ki pripoveduje o svojih junških činih. Posebno hvali Barinkaja, ker mu je rešil življenje. Kmalu se pojavijo tudi drugi junaki med njimi Barinkaj, Homonaj in Otokar. Za hrabrost je Barinkaj povišan v pravega barona in Homonaj mu tudi vrne zaklad, kot mu je od vlade naročeno. Nato prihiti Saffi in vse gorje je pozabljeno. Barinkaj in Saffi si obljubita zvestobo za vedno, medtem ko se Arzena izjavi, da bo Otokarjeva žena. Vse se srečno konča.

## JEDNOTIN DAN V MINNESOTI

V nedeljo 26. oktobra se bo vršil v Chisholm, Minn., Jednotin dan, kot je bilo že sporočeno. Te slavnosti se bo udeležil tudi duhovni vodja KSKJ, Rev. Math J. Butala, ki bo daroval sv. mašo četrč čez osmo uro. Pri tej slovesni sv. maši bo pel glavni predsednik, sobrat John Germ. Predsednik društva Friederik Baraga, št. 93 KSKJ, je sobrat Joseph Verant Sr., ne pa Ludwig Baraga, kot zadnjič pomotoma poročano.

## DRŽAVNA PODPORA SORODNIKOM ANGLESKIH VOJAKOV

London. — S 1. novembrom t. l. bo angleška vlada za nekaj zvišala podporo ženam in otrokom vojakov, ki se nahajajo v sedanji vojni. Tako bo dobivala žena 16 šilingov tedenske podpore (\$3.84) za dva nedorasla otroka, ki še hodita v šolo, pa ravno toliko.

## DVOJNO SPREMSTVO SKRBNE MATERE

Te dni se mudi v Clevelandu, O., Mrs. Mary Medved iz Chisholm, Minn. Došla je na obisk vseh šestih tu živčih svojih otrok. Skrbna Medvedova mamica je spremlila svojo hčer Mary, poročeno Lovšin v Mount Sinai bolnišnico, kjer je bila operirana dne 16. oktobra. Mrs. Lovšin spada k društvu sv. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ. Istočasno je pa iz bolnišnice domov spremlila svojo hčer Julko, poročeno Anthony Grdina Jr., ki je povila prvorojenčka, krepkega sinkota. Mrs. Medved se je mudila tudi v uredništvu našega lista in nam je prinesla več pozdravov iz Minnesote.

## HESSU SE NE GODI SLABO

London. — Rudolfu Hessu, o katerem se je letošnjo pomlad toliko pisalo, ker je kot desna roka Adolfa Hitlerja 10. maja v aeroplanu zbežal iz Nemčije na Škotsko, se kot osumljenec tukaj ne godi slabo. Hess namreč ne smatrajo za pravega vojnega ujetnika, zato uživa več ugodnosti dasiravno pot po vojaškem nadzorstvom kot pa pravi vojni ujetnik. Hrano ima ravno tako na razpolago kakoršno imajo angleški častniki; seveda ne dobiva nobene plače ker ni vojni ujetnik. Hess je nedavno izrazil željo, da bi se rad vrnil domov, v Nemčijo, toda bo moral še čakati do konca vojne.

## ZMAGA TOVARNIŠKIH DELAVCEV

Toledo, O. — Med zastopniki delavcev in gospodarjev tukajšnje velike Willys Overland motorne družbe je prišlo te dni do sporazuma s popolno zmago delavcev. Istim se je namreč odobrilo povišanje plače, priznanje unije in "checkoff" sistem. Nad štiri tisoč delavcev bo vsled tega za en milijon dolarjev pri plači na boljšem; delavci spadajo k C. I. O. uniji.

## VESTI IZ ZASUZNJENE STARE DOMOVINE

## Italijanske oblasti v zasedenih krajih zahtevajo prijavo živil

Italijanske oblasti so izdale na prebivalstvo krajev v Sloveniji, ki so padli pod Italijo, poziv, v katerem zahtevajo, da mora vsaka hiša prijaviti ves živež, ki se v hiši nahaja. Kdor ne bo prijavil, skrival ali dal netočno prijavo, bo obsojen na dosmrtno ječo, ali kaznovan s smrtjo.

Povsem razumljivo je, da bodo ljudje poskušali marsikaj zakriti, ker se prav dobro zavedajo, da je lakota neizogibna. Lahi pa, katere itak že tare grozno pomanjkanje, bodo hoteli imeti živež, zato je čisto gotovo, da bo marsikak naš človek prišel v ječo, če ne bo še kaj hujšega.

## Italijani odnašajo iz zasedenih krajev hrano

Medtem, ko so v začetku italijanske zasedne oblasti in vojaštvo plačali za hrano v gotovini in kupovali samo za pokritje svojih dnevnih potreb, sedaj plačujejo s kuponi, katerim ni nikakor določen rok odkupa (čas veljave). V poročilu se pravi: "Kako dolgo bo še za nas domačine zadosti hrane, da se preživimo, je težko reči, kajti sedaj moramo v prvi vrsti hraniti toliko drugih, in takih, kateri niso niti tukaj kot naši gosti."

Posebno moške težko občutijo skoraj popolno pomanjkanje vsake vrste tobaka za kadeenje.

## Kako Nemci ropajo žito v Jugoslaviji

Po vesteh italijanske časniške agature Stefani v Rimu je pred nekaj tedni prišla v Banjaluko, Bosna, nacijska komisija iz Berlina, katere naloga je, da zbere čim največ srbskih delavcev za Nemčijo. Ker pa prostovoljno noče nihče iti v Nemčijo, jih komisija lovi in pošilja s silo.

Nemci pa ne jemljejo samo delavcev, temveč vse, kar potrebujejo. Najbolj pobirajo žito vsake vrste. Za domače prebivalstvo v Srbiji so upeljali živčne nakaznice, katere dovoljujejo prebivalcem le toliko živeža, da ostanejo živi, vse drugo pa mora iti v Nemčijo.

Za žetev so Nemci poslali v Jugoslavijo posebno komisijo, katere mora nadzorovati žetev in mlatve. Kmetov je bilo dovoljeno obdržati le po 220 kilogramov pšenice, rži in ječmena za seme na hektar zemlje in samo 150 kilogramov na vsako osebo v družini za prehrano, vse ostalo zrne je pa komisija rezervirala za pošiljatev v Nemčijo.

Letošnja letina v Jugoslaviji je bila izredno dobra, kljub temu pa bo prihodnjo zimo po vsej Jugoslaviji velika lakota, ker so Nemci pobrali vse žito.

## Vsekako jemljejo ljudstvo v vojsko

Medtem, ko so italijanske oblasti s svečanim razglasom obljubile narod u podjarmljenju Slovenije, da ga nikakor ne bodo jemale v vojsko in ko so odpošljali domov nekatere Slovence jugoslovanske vojske, kateri so se nahajali v zasedenem okrožju, ali so se vračali iz vojske od drugih krajev Jugoslavije. Italijani niso zaupali bivšim jugoslovanskim vojakom, ali sedaj jemljejo v svojo armado mlade rekrute, kateri se nikakor niso služili vojake, iz celega okraja (provincije Lubiane). V bivši vojašnici 16. jugoslovanskega artiljerijskega polka v Ljubljani so opravili nedavno "slavnost" polaganja prisage teh novih rekrutov.

Vsled slabe predižbe priprave in želje po paradah, se je zgodilo, da večina rekrutov ni vršila kretenj, katere so se od njih pričakovale, kajti prečitani razglas kakor tudi tekst prisage je bil čitan edino le v italijanskem jeziku, katerega oni ne razumejo. Smešni so bili prizori, ko so nekateri sneli ka-

pe, medtem ko so drugi istočasno moleli roke v zrak.

## Mrcilci kralja Aleksandra apelirajo za svobodo

Zdaj, ko je Hrvaška po milosti diktatorja Hitlerja postala "neodvisna država," ali bolje rečeno "italijanska kolonija," se je pričela kampanja za osvoboditev treh hrvaških ustašev, ki so bili obsojeni v dosmrtno ječo v Franciji na obtožbo so-

krivde umora jugoslovanskega kralja Aleksandra in francoskega zunanega ministra Louisa Barthouja v Marseillesu leta 1934. Ti so Mio Kralj, Ivan Račić in Zvonimir Pospešil. Apel za izpustitev iz ječe je bil vložen pri francoskem justičnem ministru po Georgesu Desbonsu. Slednji je bil zagovornik obtožencev na obravnavi pred sodiščem, najela pa ga je Hrvatska zveza, katere sedež je v Pittsburghu, Pa. Desbons je povedal justičnemu ministru, da jetniki niso teroristi, temveč patriotje. Ker je Hrvaška dobila "neodvisnost," ni nobenega vzroka, da bi še nadalje ostali v zaporu.

## Slovenska polenta na Vrhniki

V Waukeganu, Ill. živeči rojak J. Z. je te dni prejel od svoje sestre iz Vrhnike pismo, v katerem brenja sledeče: "Brez kruha še nismo bili. Polente pa veliko kuhamo zjutraj in zvečer, še nikoli ni bila tako dobra, kot je sedaj. Dokler bo šlo tako, se ne moremo kar nič pritožiti." — Kakor znano, spada sedaj Vrhnika z okolico vred pod italijansko oblast.

## Dr. Natlačen izginil

Newyorški World - Telegram je objavil poročilo, v katerem je rečeno, da je slovenski ban dr. Marko Natlačen nekam izginil iz Slovenije. Ne ve se, ali je mrtev ali je v kakšnem koncentracijskem taborišču.

Kakor poroča omenjeni list, je dr. Natlačen poslal papežu v Rim poročilo o nečloveškem postopanju nemških nacijev na Slovenskem. To poročilo je do malega podobno nekaterim prejšnjim poročilom o preganjanju in zapiranjih slovenske duhovščine in prisilnem izganjanju slovenskih kmetov in trgovcev v Srbijo.

## Miroslav Krleža umorjen

Slavonic Bulletin iz New Yorka poroča, da je bil Miroslav Krleža, najpopularnejši hrvaški pesnik, dramatik in pisatelj — umorjen v zagrebškem zaporu. Star je bil okrog 48 let.

Washington, D. C. — (JČO). — United Press v svojem poročilu iz Berlina poudarja, da nemški uradni krogi v uradnem razglasu priznavajo, da je središče velikih nemirov in uporov v Evropi v Jugoslaviji in sicer v Srbiji. To uradno priznanje nemških odgovornih krogov, ki so ga prenašale vse nemške in italijanske radio postaje, pomeni, da so Nemci morali priznati, hladno navajanje tega dejstva pa daje slutiti, da bodo Nemci uporabili vse sredstva, da se maščujejo nad narodom, ki samo brani svojo neodvisnost in svobodo.

Rim, 3. oktobra, (JČO) — V zvezi s prisotnostjo tajnika vstaške fašistične stranke v Rimu in z njegovim sprejemom pri Mussoliniju smo izvedeli, da je Lorković zaprosil za sodelovanje italijanskih, zasedbenih oblasti za rešitev "Hrvatskega Kraljevstva," ker Paveličevi vstaški vladi grozi nevarnost popolnega zloma. Delavni četnikov in hrvatskih upornikov je tolika, da je Mladen Lorković predal Mussoliniju poročilo o občem stanju v Hrvatski. Hrvatski uporniki so vsi somišljeniki HSS. Poročilo je sestavil "poglavnik" sam, ki odkrito pove, da oblasti "neodvisne države" ne morejo zadržati vstaje kmetov množice. Mussolini se je posvetoval tudi

(Dolge na 4 strani)

## "GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Glasi slovenskega naroda  
Klasično slovensko-ameriško glasilo v zvezi s slovenskimi katoličani  
v Ameriki

URADNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

6117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO

Vsi rokoptali in ogledniki morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka  
dopolniti za priobitve v števili tedenskega točna

Naročnina:

Za štiri leta \$0.84  
Za pol leta \$1.00  
Za eno leto \$1.00

OFFICIAL ORGAN OF AND PUBLISHED BY  
THE GRAND CATHOLIC SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the U. S. A.  
In the Interest of the Order

Issued every Wednesday

OFFICE: 6117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO  
Phone: Henderson 3913

Terms of subscription:

For members yearly \$0.84  
For nonmembers \$1.00  
Foreign Countries \$3.00

83

## NAŠI PODPORNİ MATERI K. S. K. JEDNOTE

(Pesem naše mladine ob priliki 25-letnice obstanka mlad. oddelka)

JEDNOTIN DAN V CHISHOLMU, MINN.,  
26. OKTOBRA, 1941

Pre draga, pre blaga podpora nam mati,  
mladina je tvoja na plan zdaj prišla,  
ki v dobi presrečni, brezskrbni in zlati  
se klanja Ti danes, pozdravlja Te vsa.

Za dan ta prevažni bi radi Ti dali  
Najlepše darilo v poklon in spomin;  
pa nimamo sredstev, ker vso smo še mali,  
čestitke pač sprejmi iz srca globin.

Za eno pa sprejmi še naše obljube,  
da vedno ljubili Te bomo vsi;  
do matere drage, predobre, nam ljube  
zatekali enkrat se bomo še mi.

Bog živi Jednota, Te mati nam draga,  
prav dolgo še dobo in leta naprej,  
da dela še svoja prelepa in blaga  
vršila med nami bi rada vselej!

Ivan Zupan.

## SLOVENIJA PREDENIM LETOM IN — DANES . . . .

Sedanja vojna, ki je najhujša, kar jih pozna svetovna zgodovina, je indirektno prizadevala tudi skoraj vse, v Ameriki živče priseljence; kajti vsak ima gotovo še iskrico ljubezni do svojih domačih, sorodnikov in prijateljev, katere je zapustil že pred toliko in toliko leti. Vsak se še rad spominja svojih mladostnih let; menda ni tako zakrknjenega srca, da bi povsem pozabil svoj rojstni kraj onkraj morja, četudi je v tej novi domovini še tako srečen ali pa nesrečen.

Med številnimi narodi, katere si je podjarmil nemški in italijanski vojni moloh, so pač naši bratje in sestre v Sloveniji najbolj nesrečni, osobito oni, pod sedanjim nemškim jarmom. Mnogo se je že pisalo o groznem trpljenju in preganjanju istih. Nam je zelo hudo, ker ne vemo, je-li je kak izmed naših sorodnikov ali znancev še živ ali ne? Kje se nahaja? Kako se mu godi? Vsa ta vprašanja nas mučijo zaradi pretrgane pošte s stari krajem. Kdaj bo zopet poštna zveza odprta, tega nihče ne ve. Radi bi tem našim drugim pomagali, pa je vsled tega nemogoče.

Da, našo lepo Slovenijo so sovražniki razkosali kar na štiri dele: nekaj iste je pograbil pohlepni Nemec. Na Bledu, nebeskemu kinču in biseru naše divne Gorenjske je zdaj glavni upravitelj nacistične oblasti nad našim zasedenim ozemljem; Ljubljane ni več, pač pa polentarska Lubiana; del bivše Slovenije na hrvaški meji je zavzel izdajalski hrvaški Quisling-Pavelič, ozemlje v Prekmurju in Medjimurju si je pa zopet prilačil Madjar.

Naš narod v domovini je pretečo nevarnost dobro slutil že pred letom dni. Tukaj navajamo kratek članek, posnet iz ljubljanskega "Slovenca," datiran s 30. oktobrom, leta 1940, torej ravno pred letom dni; glasi se:

## "TOLAŽBA IZ ZGODOVINE

"Ko sta apostol Pavel in Sila bila pretepena in vržena v ječo v Filipu, sta prepevala Bogu hvalnice. To je bilo v prvem stoletju po Kristusu.

"Ko je škof Atanazij iz Aleksandrije moral bežati pred vsemočnim cesarjem Julijanom Odpadnikom in se je zdelo, da se bliža popoln propad krščanstva, je neustrašeni škof tolažil svoje vernike, ki so trepetali zanj in za sebe s sledečimi besedami: 'Ta cesar, ki nas preganja, je le oblaček, ki pojde kmalu mimo!' To je bilo v četrtem stoletju.

"V 17. stoletju so francoski Hugonoti prestajali najhujše trpljenje, ki si ga more izmisliti človeška grozovitost, čeprav bi samo z besedo: 'Jaz premenim svojo vero,' mogli rešiti družino, položaj in svoje premoženje.

"O takih stvareh, ki so se dogajale v zgodovini često bemo ne brez ganotja in se sprašujemo, kako bo pri nas v Evropi v 20. stoletju? Ali bomo zdržali? Ali bomo zdržali, če bi kdaj pršlo najhujše nad nas? Ali smo pripravljeni tudi na resne žrtve? V zgodovini je vedno bilo tako, da je najvišje vrednote često bilo treba braniti s največjimi žrtvami. Ko gledamo na preteklost, zaupamo tudi sedanosti in bodočnosti."

Enajst tednov pred zasedbo Slovenije, dne 23. januarja leto je ravno isti ljubljanski dnevnik priobčil sledečo

## "MOLITEV ZA NAŠ ČAS

"V švicarskem 'Basler Volksblattu' beremo sledečo molitev: 'Vsemogočni Bog, ki si vedno ohranjal našo domovino po naših pogumnih dedih, ne dopusti, da bi se pomehkužili in omahovali v tako težkem času, kakor je sedaj. Očisti naš narod

malenkostne miselnosti in razprši kličko, ki seje malodušnost ter nas varuj ljudi, ki so zmorni vsega, da bi zadovoljili svojo nečimerno sebičnost in častilakomnost. Razsvetli naše oblasti, da bi ljudstvo vladalo pametno in pravično; izpremeni srca bogatih, da bi žrtvovali od svojega prebitka za reveže in okrepili našo voljo, da rajši pretrpimo najtežje, kakor da bi žrtvovali samo kpoček tega, kar so naši očetje posvetili s svojo krvjo. Veliko smo grešili, smo se razvadili in zanemarjali svoje dolžnosti. Zato naj bi nas žrtve, ki se zdaj od nas zahtevajo, očistile in ozdravile. Daj, da bi svoj pogled zopet obrnili k vzvišenim mislim, k lepoti domovine in k vzorom, ki koreninijo v našem narodnem izročilu. Zaupali bomo v Tebe in se ne bomo bali ljudi."

Naš narod doma, je prestal hudo preskušnjo, toda ker ima zaupanje v Boga, ga bo dobri in pravični Bog gotovo rešil iz sužnosti. Skušajmo mu do tega pomagati še mi in molimo tudi v ta namen.

(Nadaljevanje s 3. strani)

s poveljnikom italijanskih zasedbenih oblasti v Hrvatski, generalom Geloso.

Rim, 4. oktobra. — Vojno sodišče je obsodilo na smrt znanega zgrebskega monsignorja dr. Lončarja, ker je v svojem govoru napadal Paveliča in njegovo državo. Kasneje so smrtno govoru napadal Paveliča in njegovo državo. Kasneje so smrtno kazen spremenili v dvajset let ječe.

Zagreb, 2. oktobra. — Danes je bilo s strelji iz pušk napadeno dvanajst nemških letalcev, ki so se vračali z letališča v mesto. Dva sta bila ubita, ostali so pričeli streljati na napadalce v zasedi. Ujeli so šest otroženih ljudi, ki so jih proglasili za komuniste. Drugega dne je bil izdan razglas, da bodo ustrelili 10 znanih komunistov, če se bo napad ponovil in v desetih dneh ne bodo našli krivcev. Število ljudi, ki so omenjeni napad plačali s svojo glavo, ni znano.

Budimpešta, 2. oktobra. — "Pester Lloyd" poroča, da so v Banatu izvršili smrtno kazn nad več kot 60 osebami, zaradi nedavnih ubojev, poskusov razrušenja železniških prog in drugih nasilnosti. Dvanajst oseb je bilo obesenih zaradi uničenja tovornega vlaka. Položaj Madžarov v Banatu še ni urejen. Južni del Banata je pod nemškim nadzorom, madžarske čete pa so v severnem delu. Zasedbene oblasti so zagotovile varnost tistim osebami, ki prostovoljno pridejo iz svojih skrivališč in oddajo orožje, ki ga imajo.

Angora, 3. oktobra. — Poročajo, da Beograd vre v neredih in da bodo vlada-lutk razpustili, če se Srbija ne bo pokorila. Kakor so grozili, tako so stori-li in postavili na Topčider to-pove z opozorilom, da bodo porušili Beograd, če upor ne neha.

Hrvatski krogi v Turčiji mislijo, da je pot Lorkovića v Rim in na Dunaj v zvezi s prizadevanjem, da bi zagrebška vlada dobila nekaj več samostojnosti, vsaj toliko, da bi mogla preprečiti nezadovoljstvo, ki se bolj in bolj širi v vstaški stranki.

Beograd, 3. oktobra. — V Szegedinu je bila obsojena na smrt dvajsetletna srbska deklica. Po eni uri so jo besili. Dekle, ime ji je bilo Grozda Gajzin, je bilo obsojeno na smrt zaradi razbitja nemške knjižnice v Novem Sadu. Bila je uradnica v neki banki. Devetnajstletna Natalija Stankov je bila obsojena na deset let zopora, ker se je soudeležila napada. Obe sta izjavili, da sta napad izvršili iz sovraštva do Nemcev.

Eksplozija je bila 19. septembra; razrušila je knjigarno, ranjenih ni bilo. Obe sta bili osumnjene tudi napada na neko drugo knjigarno. Najbrž jima je pomagal brat, ki pa je pobegnil v Srbijo.

London, 30. septembra (JČO) — Dr. Miha Krek, podpredsednik kraljeve vlade v Londonu in predstavnik slovenskega naroda je izjavil, da je slovenski narod pripravljen Hitlerjevega ukaza "Gestapo"-u, naj uniči slovenski narod, v obupnem položaju.

Pripravlja se vse potrebno za nasilno preselitev 283.000 Slovencev v Srbijo in Hrvatsko, je

dejal dr. Krek. Preselitev so zasnovali za konec julija; 60.000 Slovencev so že pognali iz njihovih lastnih hiš. Malone vse slovenske zdravnike, odvetnike in duhovnike so poslali v koncentracijske taborne. Njihove rodbine pa so z volovsko vprego poslali v Srbijo.

Cela mesta so izpraznjena; tako Maribog, Celje in Ptuj. Iz teh mest je "Gestapo" najprej pobral dečke in deklice, da jih porabi za prisilno delo.

Vse cerkve in vse knjižnice po vsej Sloveniji so zaprte, tisk je ustavljen. Duhovništvo, ki bi z drugim razumnostvom moglo prevzeti vodstvo odpora, je po koncentracijskih taboriščih. Od 474 duhovnikov mariborske škofije jih je 467 zaprtih; od 275, ki so jih prijeli v Ljubljani, je samo devetim uspelo, da so pobegnili.

Hitler ubija visoko kulturni evropski narod. Ubija ga danes, v dvajsetem stoletju. Poldrug milijon Slovencev strada in trpi zaradi podivjanosti osemdesetih milijonov Germanov. Slovencei umirajo in kličejo na pomoč!

## Pismo iz stare domovine

Neki prijatelj "Glasa Naroda" v New Yorku je poslal uredniku imenovanega lista pismo, ki mu ga je pisal njegov nečak iz Zagreba in ki se glasi: "Dragi stric:

"Po dolgem času vam zopet pišem pismo, če ga boste sprejeli; zadnjega, ne vem, če ste ga dobili ali ne, kajti na odgovor še danes čakam.

"Jaz sem še vedno na Hrvatskem, toda sedaj sem pod drugo državo, ker je Hrvatska neodvisna država. Jaz sem bil po vojni doma in sicer za Veliko noč. Doma je vse v redu, zdravi in živi so vsi; iz vojne so se naši vrnili srečno domov. Naša domovina je ostala cela in nepokodovana. Vojne se ni občutilo.

"Skrozi Vrhniko se je samo umikala srbska vojska, za njo pa Italijani. V Logatcu je padlo par granat. Borovniški Štampetov in Španov most so bili razstreljeni. Koncem junija je vozil prvi vlak čez novi Borovniški most, toda samo po enem tiru.

"Mi smo lahko zadovoljni, da je vse tako srečno šlo. Konja smo dobili nazaj prav na Dolenjskem v Novem mestu smo ga našli. Živino so vso pobrali; po hišah so pobrali vse bicikle, avtomobile in vozove in to je šlo vse od nas naprej, tako da nekateri ne bodo nikdar več videli svojih konj in vozov.

"Les se je zelo podražil in kmetje nočejo sekati gozdov in lesa prodajati, ker računajo, da bo še dražji. Opekarne na Vrhniku delajo s 150 delavci. Opeko imajo prodano za dva meseca naprej. Ljudje neprenehoma zidajo; cementa se ne dobi.

"Kakor vam je že gotovo znano, so žiri sedaj pod Nemčijo. Sedaj je nemška meja v St. Vidu nad Ljubljano in cela Gorenjska je pod Nemčijo, ravno tako tudi Litija. Na Dolenjskem spadajo glavarstva Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Kočevje in Ljubljana ter Notranjsko pod Italijo. Koroška je padla pod Nemčijo. Hrvaška me-

ji na Nemčijo ob Štajerski meji. "Dobro je, da smo saj padli pod Italijo, nas saj v miru pustijo. Nemci selijo Slovence na Hrvaško in v Srbijo in morajo vse pustiti; odvajajo najboljše kmete, duhovnike itd.

"Drugeče je vse po starem. Kmetje so ob pretratu navozili železja, bencina in nafte, pa so vse to morali zopet voziti nazaj, ko so prišli Italijani. Vojaštva je dosti. V moji hiši je nek italijanski častnik, tojni kurat.

"Tukaj na Hrvatskem se razmere izboljšujejo. Cene so maksimirane, delavstvo je dobilo izboljšane plače, tako da je še precej zadovoljstva. V vojski služijo samo čisti Hrvatje, v Sloveniji pa je mnogo brez dela onih, ki so služili v Srbiji ali na Hrvatskem, tako orožniki, financirji, učitelji itd. Opeko za svinjake so kupili po vojni, sedaj pa ni mogoče dobiti cementa in ne morejo zidati. Vi ste zadeli pravi čas, da ste hišo pokrili z opeko.

"Ves denar so premenili v lire in sicer za eno liro so morali plačati dva dinarja in 63 par. Drago je vse; dosti stvari se ne dobi.

"Kot mi poročajo z doma, letina dobro kaže (pismo je bilo pisano 7. avgusta). Vrhniška mlekarna ne dela več sira in kar je bilo v zalogi, so ga prodali. Sedaj gre vse mleko v Ljubljano, ker iz Gorenjske gre vse mleko v Nemčijo. Kmet dobi plačano mleko po 3.50 dinarjev za en liter.

"Pisma do sedaj niso šla od tukaj v Ameriko. Nemci selijo svoje ljudi na izpraznjene kmetije iz onih krajev, ki so ogroženi od Angležev. Zaenkrat ne morem več pisati, saj veste, kako je tu. Od tu gre na stotine ljudi v Nemčijo.

"Končno vas vse najlepše pozdravljam.

"I. N."

## Pogled v bodočnost

V dolgi vrsti prerokovanj, ki se nanašajo na sedanje težke čase je posebno značilna vizija odlične grofice Frančiške Marije Bilante de Savoya.

Rojena je bila ta izredna oseba leta 1902 na Savojskem. Ko je imela 16 let, je že znala na pamet sveto pismo, govorila je pet jezikov; kot deklica je nosila k pogrebu otroka revne družine, kot mlada princesa je stregla vojnim jetnikom. Hotela je vstopiti v samostan, toda želja se ni spopolnila. Ostala je v svetu, se poročila, bila mati sedmim otrokom. Posebno pobožnost je imela do Svetega Rešnjega Telesa, v kateri je ostala zamaknjena v globoko molitev in često imela tudi prikazni. Umrla je po porodu sedmega otroka leta 1935, stara 33 let.

Njeno najpomembnejše delo je ustanova azila za propadla dekleta, katerih je 1.600 otela iz propadlega življenja. Bila je vodnica žen italijanske Katoliške Akcije.

Imela je večkrat tudi vizije, ki so se nanašale na prihodnje stvari. Eno tako vizijo je predložila v sodbo odličnemu duhovniku, naj on presodi, kaj je na stvari. Takole se glasi njeno pisanje o viziji v maju, 1923:

Prišle bodo strahotne nesreče. Preje pa bo dal Bog svoji cerkvi veliko luč, v kateri bodo vsi verni lahko varno hodili. Albert Veliki bo povzdignjen na oltar. (Ta veliki učenjak in svetnik srednjega veka je bil res kanoniziran leta 1933). Tudi Don Bosco bo prištet svetim. V tistem času bo molitev svetega rožnega venca prosila od Boga velikih milosti in bo spoznati kristjana po rožnem vencu.

Vidim narod z zlomljenim križem. V tistem narodu bodo vstali ošabni možje državniki, ki bodo hoteli vreči Kristusa iz prestola. Napadli bodo stvari-

teljno silo v materinem naročju. Mnogi iz tiste dežele bodo nosili zlomljeni križ na prsih in na čelu. Celo mnogi verni ne bodo slutili, da je to znamenje satanova. Zaradi tistega znamenja bodo mnogi duhovniki in redovniki umirali v ječah, bodo obtoženi kot hudodelci in jim bodo odvzemali njihovo imetje. Kadar se bo zlomljeni križ svetil vrh zvonikov, bodo slavili svojo zmagao.

Govorje Italiji. Pričela se bo vojska s krivoverci. Če bo vstopila v Sredozemlje država z veliko mornarico, bo vtrpetela vsa Evropa. Na priprošnje svetega papeža Pija X. in svetih mučenecv bo Bog očeval Rim pred najhujšim.

Španija in Francija bosta globoko pokopani. Samo na priprošnje Brezmadežne bosta očuvani pred najhujšim.

Vidim rdeče in rumene letalce, ki so se vrgli proti Evropi. Evropa bo ležala v rumenem dimu, po katerem bodo poginile živali na paših. Narodi, ki so se dvignili proti Kristusu, bodo pokončani z ognjem. Lakota bo iztrebila preostale, tako da bo Evropa preveč velika. V tistem času bo mnogo svetnikov. Po svetu bodo hodili sinovi sv. Frančiška in sv. Dominika, da ljudi spet vrnejo k pravi veri.

Tedaj bo papež združil preostale na polju pred križem. Zlomljeni križ bo tedaj postal znamenje spokornikov.

V začetku tistega časa bom jaz še živa. Bolna sem od prikazni. Naj tedaj da Bog mojim otrokom milost, da ostanejo zvesti pravi veri.

## VABILO NA DOBRODELNO PRIREDITEV

Girard, O.—V Jugoslaviji teče kri v potokih. Te strašne novice čitamo skoraj vsak dan v naših slovenskih listih. Kar nemška podivjana vojaška horda počenja nad našim ubogim narodom, se sploh ne da popisati.

Vsi, ki smo se preselili iz naše nepozabne mile Slovenije, imamo še vedno v srcu žarečo ljubezen do svoje rodne grude in do naših dragih starišev, bratov in sester. Zato tudi danes, ko dobivamo poročila, kaj kruti sovražnik dela z našimi dragimi, ki ne zahtevajo drugega kot mir, in pa pravice do svoje rodne grude, katera jim je bila odločena po božji volji, iste pomilujemo.

Da pa nekoliko olajšamo to veliko bol našim v domovini, so ameriški Slovenci edini, ki lahko to storijo. Vsi že veste, da so naše podporne organizacije postavile temelj za pomožno akcijo, da se potom te akcije nabira prispevke za pomoč našim dragim, ki čakajo odrešitve od nas.

Dne 12. oktobra nas je posetil naš dragi prijatelj in narodni delavec Mr. August Kollander in nam je prinesel vstopnice za komično opero "Cigan baron," ki je bila v nedeljo 5. oktobra prvič v Clevelandu sijajno dovršena. Povedal nam je, da je Glasbena matica, sporazumno z vodjem Anton Šubljem in ostalega odbora za pomožno akcijo določila, da se ta krasna opera ponovi v nedeljo 2. novembra, ob 3. uri popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. v Clevelandu.

Zato se je naša naselbina zavzela, da se udeležimo te opere s posebnim busom, kajti Glasbena matica podari to opero za pomoč našim trpečim Slovincem v stari domovini. Zato dragi rojaki, sedite takoj po vstopnicah, katere lahko dobite pri meni ali pa pri Mrs. Theresa Lozier. Vstopnice so po \$1.

Ker je čisti dobiček namenjen za naše drage v domovini, upam, da naši dragi rojaki ne bodo odrekli te pomoči. Imeli bomo krasno zabavo in polno duševnega užitka v tej prelepi

\$40,000 za Slovenijo!

Slovenske župnije so se združile v svojem sočutju za trpeči narod v domovini, da bi mu prišla čim hitrejša pomoč vsaj v majhni meri, da bi vsaj nekoliko čutil ljubezen bratskih src na tej strani oceana, ko mora pod pritiskom sovražne roke prenašati toliko trpljenja, pomanjkanja in lakote.

Združile so se v pomožno organizacijo, ki naj v svojem posebnem področju poskrbi za to, da se čim več nabere v pomoč trpečim doma. Saj smo vsi poklicani na delo v ta toliko potrebni namen. Vse naše ustanove bi morale naravnost tekmovali med seboj, kdo bo več storil, kdo bo posegel na polje, ki bi drugace morda ostalo neobdelano.

Vsi bi morali po najboljših močeh podpirati idejo vrhovnega odbora JPO-SS in kar tekmovali med seboj, katera skupina in kateri posameznik bo največ storil.

Omenjeno združenje slovenskih župnij v pomoč domovini ima zaznamovati že lep uspeh, čeprav se naši javnosti še prav predstavlja ni. Že ko je Rev. Zakrajšek prišel v Ameriko, je takoj pohitel v Washington in prosil nujne pomoči od dobrodelnega združenja vseh katoličanov v Ameriki. To je takozvani National Catholic Welfare Conference. V glavnem uradu te prelepe ustanove je poročal o strašnem trpljenju in preganjanju, ki ga naš ubogi narod trpi. Takoj takrat so obljubili, da bodo pomagali.

Nedavno tega se je novoustanovljeni odbor slovenskih župnij pod vodstvom naših duhovnikov s posebno prošnjo obrnil na NCWC in prejel poročilo, da je že odločenih in odposlanih v ta namen \$40,000, kar je vsekako jako lepa svota.

To razveseljivo poročilo bo gotovo navdušilo vse naše rojake, da bodo tudi sami vse več storili, ko došle in žrtvovali vse, kar mogoče, da se naberejo večje svote tudi med nami samimi. Ne sme biti Slovence, ki ne bi darovali, kolikor največ more. Ta dobra novica naj nas navdušuje, da vsi iščemo novih potov, za kar največje uspehe, vsaka skupina na svojem področju. Uspeh te ali one skupine naj pa bo eno samo veselje nas vseh. To je pravo bratstvo v delu za pomoč onim, ki so bratje in sestre nam vsem. Oni tam združeni v trpljenju, mi tu združeni v delu zanje.

NCWC pa naša najiskrenejša zahvala!

P. BERNARD, tajnik.

Johan Straussovi operi "Cigan baron."

John Dolčič.

Ni mu ostal dolžan

Ladko pride ves raztrgan domov. Mama ga kara: "Tako, spet si se pretepal s Slavkom? Kakšne imaš hlače? Spet bom morala kupiti nove."

Ladko: "Več, mamica, to še ni tako hudo, Mavkova mamica bo morala kupiti novega Slavka, tako sem ga zdelal."

K. S. K.

JEDNOTA

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila, 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1895.  
 GLAVNI URAD: 351 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.  
 Telefon v glavnem uradu: Joliet 5448; stanovanje gl. tajnika: 9448.  
 Od ustanovitve do 31. avg. 1941 znaša skupna izplačana podpora \$8,027,980  
 Solventnost 135.19%

ČASTNI PREDSEDNIK: FRANK OPEKA, NORTH CHICAGO, ILL.  
 GLAVNI ODBORNIKI  
 Glavni predsednik: JOHN GERM, 317 East "C" St., Pueblo, Colo.  
 Prvi podpredsednik: JOHN ZEPFRAN, 2728 W. 12th St., Chicago, Ill.  
 Drugi podpredsednik: MATH PAVLAKOVICH, 4715 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.  
 Tretji podpredsednik: JOSEPH LEKSAN, 196-22nd St., N. W., Barberton, O.  
 Četrti podpredsednik: MIKE CERKOVNIK, P. O. Box 267, Wey, Minn.  
 Peta podpredsednik: JOHANA MOHAR, 1138 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.

Šesti podpredsednik: GEORGE PAVLAKOVICH, 4573 Pearl St., Denver, Colo.  
 Glavni tajnik: JOSIP ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.  
 Pomočni tajnik: LOUIS ŽELEZNIKAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.  
 Glavni blagajnik: MATT P. SLANA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.  
 Duhovni vodja: REV. MATH BUTALA, 418 N. Chicago St., Joliet, Ill.  
 Vrhovni zdravnik: DR. M. F. OMAN, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.  
 NADZORNI ODBOR  
 Predsednik: GEORGE J. BRINCE, 716 Jones St., Eveleth, Minn.  
 I. nadzornik: MARY E. POLUTNIK, 1711 E. 30th St., Lorain, O.  
 II. nadzornik: FRANK LOKAR, 1353 Hawthorne St., Pittsburgh, Pa.  
 III. nadzornik: JOHN PEZDIRTZ, 14904 Pepper Ave., Cleveland, O.  
 IV. nadzornik: MARY HOCHVEAR, 21241 Miller Ave., Cleveland, O.

PINANONNI ODBOR  
 FRANK J. GOSPODARIC, 300 Ruby St., Joliet, Ill.  
 MARTIN SHUKLE, 811 Avenue A, Eveleth, Minn.  
 RUDOLPH G. RUDMAN, 400 Burlington Rd., Wilkinsburg, Pa.  
 POROTNI ODBOR  
 JOHN DECMAN, 1102 Jancey St., Pittsburgh, Pa.  
 AGNES GORIŠEK, 5336 Budler St., Pittsburgh, Pa.  
 JOSEPH RUSS, 1101 E. 8th St., Pueblo, Colo.  
 JOHN OBLAK, 215 W. Walker St., Milwaukee, Wis.  
 WILLIAM F. KOMPARE, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.  
 UREDNIK IN UPRAVNIK GLASILA  
 IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.  
 VODJA ATLETIKE

JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill.  
 Vsa pisma in denarne zadeve, tiskajoče se Jednoti, naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIPA ZALARJA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročila pa na GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

## KAMPANJSKE NAGRADE

V sedanji "ON TO CHICAGO," oziroma jubilejni kampanji mladinskega oddelka in predkonvenčni kampanji je določenih dvoje vrst nagrad in sicer v denarju in prosti vožnji na vlakcu za izlet v Chicago, Ill., kot časten gost 20. konvencije K. S. K. Jednote, vršče se ondi sredi avgusta, leta 1942. Do te proste vožnje bodo upravičeni vsi člani in članice v starosti od 14. leta naprej, ki bodo v doli določenem času dosegli predpisano kvoto in sicer znajo te nagrade v razdobju časa dosege kvote sledeče:

Do 31. oktobra 1941	130.00
Do 31. decembra 1941	120.00
Do 28. februarja 1942	110.00
Do 31. marca 1942	100.00

OPOMBA: Pri tem se računa že zavarovalnino novih članov in članic, pristoplih od 1. januarja t. l. naprej.

### PREDPISANA KVOTA

Za odrasli in ml. oddelek	Mladinski oddelek	Skupaj
'CC' in 'FF'	'AA' in 'BB'	
\$10,000	\$15,000	\$25,000
9,000	18,000	27,000
8,000	21,000	29,000
7,000	24,000	31,000
6,000	27,000	33,000
5,000	30,000	35,000
4,000	33,000	37,000
3,000	36,000	39,000
2,000	39,000	41,000
1,000	42,000	43,000
.....	45,000	45,000

Na pridobitvi nove zavarovalnine je treba vpoštevati, da se iste ne more kreditirati od enega na drugega priporočitelja.

VAŽNO! Če bi zmagovalec vsled zadržka ne mogel potovati v Chicago, da bi se kot časten gost konvencije udeležil, se bo v takem slučaju nagrada vseeno zmagovalcu v gotovini izplačala.

V slučaju, da bi tozadevni stroški znašali manj kot NAGRADE V GOTOVINI:

Dodatno k plačanemu izletu v Chicago se bo dalo denarne nagrade vsem onim, ki v tej kampanji pridobijo noznaša določena nagrada, potem bo dobil dotični zmagovalec ali zmagovalka razliko v gotovini.

vega člana ali članico in sicer

### ZA ODRASLI ODDELEK

Nagrade za nove člane odraslega oddelka se bo plačalo po nastopni lestvici:

Za \$ 250.00 zavarovalnine	.... \$ 1.00
Za 500.00 zavarovalnine	.... 2.00
Za 1,000.00 zavarovalnine	.... 4.00
Za 1,500.00 zavarovalnine	.... 6.00
Za 2,000.00 zavarovalnine	.... 8.00
Za 3,000.00 zavarovalnine	.... 12.00
Za 4,000.00 zavarovalnine	.... 16.00
Za 5,000.00 zavarovalnine	.... 20.00

### ZA MLADINSKI ODDELEK

Za vsakega novega člana ali članico, ki se zavaruje v razredu "A" ali "BB" se bo plačalo \$1.00 nagrade. Za vsakega novega člana ali članico, ki se zavaruje v razredu "CC" (20-letna zavarovalnina) ali v razredu "FF" (20-letna ustavnova zavarovalnina) se bo plačalo sledeče denarne nagrade:

Za \$ 250.00 zavarovalnine	.... \$ 2.00
Za 500.00 zavarovalnine	.... 3.00
Za 1,000.00 zavarovalnine	.... 4.00

Denarne nagrade posameznikom se bo plačalo potem, ko bo novi član ali članica vplačal že šest svojih mesečnih asamentov.

## Glavnomu ustanovniku društva št. 57 v spomin

Ker je 19. oktobra ali minulo nedeljo obhajalo najstarejše in največje slovensko društvo v največjem svetovnem mestu, društvu sv. Jožefa, št. 57 KSKJ v Greater New Yorku (Brooklynu) svoj rubinast jubilej ali svojo 40-letnico, se mi zdi umestno, da se pri tej priliki spominjamo tudi žal, sedaj že pokojnega moža, ki se je največ trudil za ustanovitev tega društva, ki je toliko zanj delal in v izvrševanju društvenih poslov tudi umrl. To je bil blago-



pokojni naš sobrat Anton Burgar; saj je tudi baš letos dne 7. julija minulo že 20 let, kar ga že krije črna zemlja na pokopališču sv. Trojice v Brooklynu, kjer počiva že na stotine in stotine naših rojakov in rojakinj. Umrl je vse prerano, v lepi moški dobi 51 let.

Prihodnjo nedeljo, 26. oktobra bo pa društvo sv. Ane, št. 105 v New Yorku obhajalo svojo 35-letnico; ustanovnik tega društva je bil tudi pokojni Anton Burgar.

Naj bo pri tem še omenjeno, da je bil pokojnik tudi vnet Jednotar, zato je bil na dveh konvencijah zaporedoma izvoljen v odbor za pravila in sicer leta 1917 na 13. konvenciji na Evelethu, Minn., in na 14. konvenciji leta 1920 v Jolietu. Žal, svojega zadnjega termina ni dokončal vsled prerane smrti. Naj mu bo ohranjen najblažji spomin!

Ivan Zupan,

urednik Glasila KSKJ Jednote.

## Razne prireditve Jednotinih društev

26. oktobra: Jednotin dan v Chisholm, Minn., in praznovanje 35-letnice društva Friderik Baraga, št. 93.

26. oktobra: 35-letnica društva sv. Ane, št. 105, New York City.

2. novembra: Dobrodelna prireditve vseh slovenskih društev v North Chicago-Waukegan, Ill., v Slovenskem Narodnem Domu v prid slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora.

16. novembra (Martinova nedelja): Domača zabava društva sv. Ane, št. 173, Milwaukee, Wis., v Tivoli dvorani.

23. novembra: Praznovanje 35-letnice društvenega obstanke in praznovanje 25-letnice mladinskega oddelka KSKJ društva sv. Jožefa, št. 103, West Allis, Wis.

18. januarja, 1942: Gledališka igra in plesna veselica društva Marija Pomagaj, št. 78, Chicago, Ill. v šolski dvorani.

Ostala društva, ki imajo to sezono tudi kakšno prireditev na programu, naj nam izvolijo to naznaniti.—Uredništvo.

### Pred sodnikom

Sodnik: Ali ste res izjavili, da davčni izterjevalec ne zna toliko kot vaš maček?"

Toženec: "Tako nisem rekel. Trdil sem le, da zna naš maček nekaj več kot davčni izterjevalec, in pri tem tudi ostanim. Naš muček zna gotovo bolje loviti miši kot davčni izterjevalec."

## Stric Sam poslušaj radio postaje vsega sveta

Stiri poslušajoče postaje, razpršene širom Združenih držav so uradna ušesa strica Sama, ki pazijo na se, kar prihaja potom kratkih valov iz radio postaj inozemstva, prijateljskih ali sovražnih.

Razlog je enostaven; federalna vlada se je končno zavedala, da propaganda, ki je v današnjem svetu postala mogočno politično orozračje, najprej začne s pomočjo kratkovalnih radio pošiljatev. Propagandnetovarne inozemskih vlad po takem začetku sledijo z vestmi po kablju ali brezžičnem brzojavu, širjenjem propagande iz ust do ust, brzojavnimi slikami in dejanjem. Ako pa se pazi na sam začetek potom kratkovalnih radio postaj, vladna poslušajoča služba more obveščati obrambne vojske in mornarice mnogo časa vnaprej, kakšno smer zavzema ta propaganda, in zaeno ukreniti potrebno, dokler je še čas.

Da si zabeleži pošiljatve vseh inozemskih kratkovalnih radio postaj, ima vlada osobe inženirjev, tolmačev, prepisovalcev in poročevalcev. Ti so na delu v treh šihth skozi vseh 24 ur dneva. Zabeležujejo si govore, vesti in celo zabavne programe in jih proučevajo, da se ugame, kam pes taco moli. Kratka, zapurna poročila se dajejo meročajnim uradnikom vsakih par ur po pošiljati.

Ta služba se naziva Federal Broadcast Monitprint Service in je bila ustanovljena od Federal Communication Commission skupaj z Defense Communication Board. Te štiri poslušajoče postaje se nahajajo v takih krajih, da morejo prisluškovati vsem radio postajam širom sveta. Vsaka ima svoj delokrog. Na primer, poslušalna postaja Portland, Oregon, se ukvarja z radio pošiljatvami iz Daljnega Vzhoda; druga poslušalnica v Kingsville, Texas, pokriva vso Južno Ameriko; tretja na otoku Porto Rico pazi na Vzhodno Evropo in četrt v Marylandu pazi na vso Evropo, Afriko in Bližnji Vzhod.

Inozemske radio pošiljatve so najprej rekordirane in plošče se potem izročajo oddelku, kjer so tolmači. Skoraj 75 odstotkov vseh pošiljatev so v kakem tujem jeziku, kar pomenja, da so tolmači polni dela, ker povprečno kratkovalne postaje iz inozemstva prinašajo po 600,000 do 900,000 besed na dan vsega skupaj. Prevod se prepisuje s pisalnim strojem v raznih izvodih, ki se pošiljajo počlicanem faktorjem. Ako so poččila zlasti važna, se telefonira ali pa brzojavi v Washington. Drugače se pripravlja vsako inevno poročilo. Oddelek v Washingtonu, ki primerja in proučava vsa poročila, takozvana Analysis Section, ugiba smer inozemske propagande.

To je vse jako važno, ker nova smer delovanja inozemske vlade se zrcali najprej v teh kratkovalnih radio pošiljatih. Bil je nov ton inozemskih radio pošiljatev, ki je nastal kar čez noč, ki je bil prvi predznak, da se Nemčija pripravlja na napad Rusije in da se je Japonska pripravljala na okupacijo Indo Kitajske.

Količina mednarodnega radio pošiljanja je ogromna. Nemški radio sam rabi vsak dan 11 ur pošiljanja na same Združene države, britanski radio več kot šest ur, Japonski štiri ure in pol in Italija štiri ure. Stric Sam mora za vse to znati, da se pripravlja na kontra propagando in na mogočo akcijo.

Sedanja vojna je prva, odkar radio igra tako važno vlogo. V prvi svetovni vojni je bil le brzojav in brezžični telegram. Drugače pa je način propagande skoro isti, dasi izveden bolj intenzivno. Vidimo isto zavija-

nje, pretiravanje, zamolčevanje, vzklacevanje na sebične interese, zlorabljanje predsodkov itd. Nekatere radio pošiljatve so namenjene vsemu narodu, druge pa na posebne sloje in svrha je vedno ustvarjati zmedo in razpor.

Radi tega je delovanje teh vladnih uradnikov silne važnosti v današnjem času.

Common Council-FLIS.

## Žrtve pri zidanju Petrograda

Leta 1700 je Peter Veliki sklenil 30-letno premirje s Turki in napovedal vojno Švedom. Čeprav je bila švedska armada mnogo manjša kakor ruska, je bila vendar zmagovita.

Ko je car zvedel za poraz svoje vojske, je dejal: "Vem, da nas bodo Švedi še večkrat premagali, toda končno se bomo tudi mi naučili premagati njih." Iu v resnici so se naučili.

Čez nekaj let je Peter Veliki odbil Švede in zmagovito prodrl na zasedeno ozemlje vzdolž reke Neve. Ko se je približeval ustju te reke, se je v njem zbudila zamisel, da postavi tam trdnjavo. Ko je nekoč jezdil ob bregu Neve, se je ob rečem ustju nenadno ustavil in obrnjen k zahodu, dejal svojim spremljevalcem:

"Odpri bom okno v svet, skozi katerega bom gledal na Evropo, iz mojih podanikov pa bom ustvaril evropski narod. Namočil bom svoj žejni meč v krvi nesrečnih Švedov."

Ta bojevitost izjava je značilna za značaj Petra Velikega. Že v starosti devet let, ko se je igral z lgešnimi vojaki, je kazal svojo bojevitost. Bil je v resnici vzgojen na poseben način. Pogosto se je potikal po ulicah in opazoval je rokodelce pri njihovem delu, zato se je pa-

tudi pozneje s takim veseljem učil rokodelstva.

Nekega majniškega dne leta 1708 je Peter Veliki križari z ladjico po mračnih severnih vodah, nakar se je ustavil pri malem otoku in sklenil, da položi tam temelj mogočne trdnjave in nove prestolnice ruske države. Na samo carjevo besedo je začelo takoj delati 20 tisoč mužikov, poleg številnih vojakov in obrtnikov. Posamezniki, ki jih je car odlikoval, so nadzirali to veliko delo, a tudi car sam je prihajal vsak dan gledat, kako delajo in jih vzpodbujal.

Zidanje Petropavlovške trdnjave je napredovalo zelo hitro. Ko je bila sezidana, so priredili veliko slovesnost, ki se je udeležil tudi car Peter. Pri zidanju Petrograda je moralo sodelovati tudi okoliško prebivalstvo, tako da se je število delavcev podvojilo. Delo je bilo treba čim bolj pospešiti, kajti delavci so zaradi izredno slabih razmer in neprimerne hrane umirali v množicah. Delo je bilo silno težko, zlasti še, ker niso imeli orodja in so zemljo prinašali v vrečah, ker niso imeli vozil za prevažanje. Zato je razumljivo, da mužiki niso opravljali dela z navdušenjem. Mnogi so šli delat samo iz strahu pred izgnanstvom v Sibirijo, toda mnogi so tudi rajši izvršili samomor, kakor da bi se mučili pri silno težkem delu.

Kljub vsem tem težavam je delo precej hitro napredovalo. Trud, ki ga je zahtevalo zidanje Petropavlovške trdnjave, se je kmalu poplačal. Že čez dve leti so Švedi zaman oblegali trdnjavo. Ko je bila švedska vojska odbita, so začeli še bolj utrjevati mesto, čeprav je bilo tedaj še povsem prazno.

Plemiči, pa tudi priprosti podaniki se v začetku niso hoteli naseliti v novem mestu, pa jih

je Peter k temu prisilil. Nastanek Petrograda je edinstveni v zgodovinah mest. Silno trpljenje je posvetilo njegove temelje, ne pa slovesnosti ob zvonu zvono. Statistika nam kaže, da je naporno delo zahtevalo 100,000 človeških žrtev. Pri delu je poginilo okrog 10,000 kosov vprežne živine. Delo je napredovalo izredno hitro.

Ljudje so se bali grozot sibirskega izgnanstva in se niso upirali. Potem so si tudi plemiči začeli graditi palače ter se naseljevati v novem mestu. Carjeva palača je bila v začetku lesena. Prvo zidano palačo si je postavil grof Golovin.

Kmalu so se naselili v novem mestu trgovci iz Novgoroda, in Petrograd se je začel spreminjati v pomembno pristaniško mesto.

Ob koncu svojega življenja leta 1728 je bil Peter Veliki lahponosen na svoje veliko delo. V kratki dobi 20 let je sezidal celo mesto, kar je bil v tistih časih čudež. Tam, kjer je pred 20 leti tekla Neva še skozi gozdove in močvirja, je stalo mnogo krasnih palač in ponosnih stolpov, v novem mestu pa se je razvijalo živahno trgovsko življenje. Kakor znam, so Petrograd po minuli svetovni vojni prekrstili v Leningrad.

### Med zaljubljenici

Sedela sva za mizo in se pomenkvala, same lepe reči, seveda. Oče pa je dremal v zapečku.

On: "Rad te imam, na vso moč rad."

Ona: "In jaz tebe. Ti si luč mojih dni, luč mojih misli, luč mojega življenja, luč — — —"

Oče (izza peči): "Lucija, ugasni luč in spat pojdi."

Ali imate že svojega otroka zavarovanega pri naši Jednoti?

# \$ ? ALI ? \$

## hočete kaj denarja

### na posodo?

K. S. K. JEDNOTA GA POSOJUJE  
 SVOJIM ČLANOM NA POSESTVA PO

# 4 1/2%

PIŠITE ZA POJASNILA NA:

GLAVNI URAD  
 351 N. CHICAGO ST.  
 JOLIET, ILL.

## DRUŠTVENA NAZNAJILA

KAJ POROČA ČLAN  
DRUŠTVA ŠT. 1

Chicago, Ill. — Kot že poročano, smo v mesecu septembru izgubili dva dolgoletna člana društva sv. Štefana št. 1 KSKJ, namreč John Omana in Martin Senica. Martin Senica, daleč naokrog poznan, je bil vseleha značaja, v mladih letih je pridno deloval pri društvi in pri fari sv. Štefana, bil je eden najbolj aktivnih za zbiranje prispevkov za zidavo cerkve, nabavo zvonov ter orgelj, veliko je storil in trošil za napredek slovenske fars v Chicagu. Pred leti je tudi bil predsednik društva sv. Štefana, soustanovitelj Posojilnega društva Slovenski Dom (sedaj Reliance Federal Savings and Loan Association) in več let zapisnikar istega. Dolgo vrsto let je vodil tovarno za izdelovanje "truck in trailer bodies." Kot predsednik dobro ideočega podjetja je moral v histrostri zapustiti ta svet, svojo družino, številne prijatelje ter vse, kar mu je bilo ljubega. Zapuščala žalujočo soprogo, dve hčeri, tri sinove, ki so prevzeli podjetje v oskrbo. Naj mu bo lahka svobodna zemlja.

Na zadnji seji društva sv. Štefana št. 1 smo prejeli glasovnice, da glasujemo za ali proti vpostavitve lastne tiskarne; priporočljivo je, da članstvo odglasuje 100 procentno, ker bo koristilo vsemu članstvu.

V dobrih 10 mesecih pa bo konvencija KSKJ v Chicagu. Se kaj pripravljamo? Nekaj se, toda bolj žalostno pa napredujemo v članstvu v obeh oddelkih in to pri vseh društvi brez izjeme. Tukaj imamo nad tisoč članov v odraslem oddelku, koliko pa v mladinskem? Starši, ako je Jednota dobra za vas, naj bo tudi za vašo mladino; imate vso priliko in iste pogoje ali boljše, kot vam dajejo zavarovalne družbe. Odborniki društva vam dajo rade volje pojasniti. V slučaju ko štokrka potra na vaša vrata in je insurance agent že na pragu, da vpiše novorojenčka, bodite toliko prijazni, da pokličete kakega uradnika ali uradnico našega Jednotnega društva, in dajte jim prednost; s tem boste ne le naredili svojo dolžnost — svoji k svojim — pač pa se boste izkazali, da ljubite svojo slovensko organizacijo. Torej, Chicazani, na delo, čas beži! Priporočljivo je, da se naša društva bolj pridno oglašajo v Glasilu in tako dajejo pogum in dobro voljo, pa bo šlo!

Vas bratsko pozdravljam,  
John Zvezich,  
član dr. št. 1.

Društvo sv. Ane, št. 170,  
Chicago, Ill.

Najprvo se hočemo iskreno zahvaliti društvom, kakor tudi vsem posameznikom, kateri so nas posetili na naši veselici, katera se je vršila dne 5. oktobra.

Udeležba ni bila taka, kakor smo pričakovali. Lahko bi bila bolj povoljna, če bi se naše članice zavedale svoje dolžnosti napram društvu. Pa je že tako, da se najdejo različni vzroki. Zato pa še enkrat vsem tistim, ki ste se odzvali našemu vabilu in nas posetili, prisočna hvala.

Obenem se naznanja članicam, da se vrši naša mesečna seja v nedeljo, dne 26. oktobra v navadnih prostorih. Prečitalo se bo trimesečno finančno poročilo, kakor tudi poročilo od naše zadnje veselice.

Za številno udeležbo na seji vas vabi,

Obdor.

Društvo sv. Kristine št. 219,  
Euclid, Ohio

Cenjeni mi člani in članice! Sporočam vam, da je društvo sklenilo, da za mesec november bo vsak odrasel član plačal v društveno blagajno 25c in sicer zato, ker ne bomo imeli nobene

zabave.

Zakaj ne pridete na sejo? Veliko boljše bi bilo, ako bi bila udeležba večja; marsikaj je na seji, pa jih tako malo pride. V septembru je bilo navzočih samo 20 članov, oktobra pa samo 14. Le prihajajte redno na sejo, boste videli, da ni tako hudo, ker imamo po seji vedno kaj razvedrila in posebne nagrade za udeležence. Seja se prične zvečer ob 7:30, v eni uri je pa že vse končano. Koliko več življenja za društvo bi bilo, če bi se vsi odzvali; vsak bi kaj povedal. Dolžnost je vsakega, da se seji udeležuje, ako ne, pa vse pozabi kar se društva tiče. O, seveda, kadar pa zbolijo, takrat je pa društvo prvo.

Prihodnja naša seja se vrši 19. novembra. Čakala sem, da se bo morda kateri drugi v Glasilu oglašil, pa se ni; to tudi ni prav. Čemu ne pišete v listu kaj v korist društva, posebno zdaj, ko se še kampanja vrši; zganite se torej!

Pozdrav vsem skupaj!

T. Zdešar, tajnika

## DOPISI

ZLATA POROKA V SO.  
OMAHA, NEB.

So. Omaha, Neb. — Malo se čuje iz naše slovenske naselbine, to pa zato, ker nas je tukaj bolj malo Slovencev in še ti smo že bolj v letih, pa se nam ne ljubi več pisati; radi tega pa rajši čitamo v Glasilu razne dopise, med temi tudi o raznih porokah naših rojakov širom Amerike.

Tudi tukaj v naši naselbini smo obvršavali 5. oktobra t. l. bolj redke vrste poroko in sicer zlato. Slavljenca sta bila član našega društva sv. Cirila in Metoda št. 90 brat Martin Derganc in njegova soproga Jozefa, rojena Starič.

Mr. Martin Derganc je bil rojen v Metliki na Dolenjskem, njegova gospa soproga pa z Nužemberku. Pred 50 leti sta si obljubila zakonsko zvestobo v nemški cerkvi sv. Janeza v Jolietu, Ill. Poročil ju je Rev. Fr. Susteršič, ker takrat še ni bilo slovenske cerkve ondi. Zdaj ju je pa blagoslovil Rev. J. Mayers, župnik tukajšnje cerkve sv. Neže.

Bog je ta zakonca obdaril z osmimi otroci: šest sinov in dve hčeri se jima je narodilo, toda žalibog, najmlajša hči, omožena Thomson je umrla pred osmimi leti.

Za to slavnost smo jima priredili "Surprise party"; prisostvovali so trije sinovi in njih družine in hči Agnes je prišla s svojim možem Antonom Andreji iz Chicaga; trije sinovi pa niso bili zraven vsled oddaljenosti. Na to slavnost je prišla tudi sestra zlatoporočenke Mrs. Pavlina Končar iz Madrid, Iowa, in njena sestra Mrs. Mary Krašovec s svojim možem Antonom ter družino tukaj iz So. Omaha.

Udeležili so se tega redkega jubileja tudi drugi in sicer prijatelji ter prijateljice zlatoporočencev kakor: Mr. in Mrs. Martin Petrašič in sin; Mr. in Mrs. Tom Monson, Mr. in Mrs. Joe Jakšič in hči, Mr. in Mrs. Anton Schweiger, Mr. in Mrs. John Alter in otroci, Mrs. K. Spreitzer, in Mr. Frank Kompare.

Se enkrat jima tem potom vsi iskreno želimo, da bi jima ljubi Bog dal dočakati še demantne poroke.

S pozdravom,

Frank Kompare,  
tajnik in blagajnik dr. št. 90.

NOVA KNJIGA O JUGO-  
SLAVIJI

"Svobodna Jugoslavija kliče"  
Dne 9. oktobra je izšla knjiga dr. Svetislava Petroviča, "Svobodna Jugoslavija kliče"

(Free Yugoslavia Calling, by Svetislav Petrovich, translated by Joseph Cizek-Peters, Grey-stone Press, New York, 1941).

V trenutku, ko četniki v Jugoslaviji pišeje nove strani nemrtne zgodovine bodoče velike in močne Jugoslavije, ima ameriška javnost priliko spoznati se s zemljo, ki kaže toliko junastva. Naš znani radio komentator, dr. Svetislav Petrovič, je napisal knjigo o sedanji Jugoslaviji "Free Yugoslavia Calling." V svojem delu dr. Petrovič obtožuje vsakogar, ki je v tem trenutku nasprotnik demokratske zmage, a odpušča vsem, ki so v preteklosti taval po zmotnih potih, pa so zdaj na strani pravice. On misli, da mora biti človek nad povprečnostjo, da bi mogel biti dovolj širokogruden za pravilno presojanje ljudi in dogodkov v času, v katerem živimo.

Ameriški čitatelj in jugoslovanski izseljenec bosta našla v tem obšurnem delu sliko zgodovinskih dogodkov, prikazanih s trpljenjem bratov Slovanov, s stanjem v Poljski in v Češki. Prečitala bosta neprikrito obtožbo proti Mussoliniju, ki je sokrivec in početnik marseilskega zločina, ki na njegovo sedmo obletnico, 9. oktobra, knjiga prihaja v javnost.

"Free Yugoslavia Calling," (Svobodna Jugoslavija kliče), je prinos jugoslovanskega razumnštva k znaku "V" za Victory, in prvo jugoslovansko književno delo v tem pogledu. Zaslužila je Jugoslavija, da je to odlično delo posvečeno njej.

## DOBRODELNA PRIREDITEV

Peoria, Ill.—Ene leto je že poteklo, odkar smo tukaj ustanovili Jugoslovanski domobranski klub (Jugoslav American-Jugoslav Civic Club). Ta klub se vzdržuje iz dobrih aktivnih Slovencev, Hrvatov in Srbov in je dosedaj dobro uspeval in upamo, da bo tudi zanj.

Namenili smo se, da priredimo zopet eno veselico za korist naše rojstne domovine uboge Jugoslavije. Prireditev se bo vršila v soboto, 25. oktobra v Stoo Hall, 1506 S. Adams St. Vabljeni ste iz vse naše okolice Peoria, Cantona in Dunferl ter Sentiwitt in tudi drugi, katera mesta niso tukaj navedena, da nas obiščete ta večer, naj povem, da prave jugoslovanske godbe ne bo, ker je Stric Sam vzel v svojo službo vse muzikante iz tega okraja. Ampak prosim se pa vas, kateri boste brali tale poziv, ako je kdo izmed vas, ki zna igrati na katerisbodi instrument, da nas obiščete ta večer. Za to uslugo boste dobili dobro nagrado. S tem bi mi radi zadostili vsem skupaj. Drugače bo pa samo ameriška godba.

Ves čisti preostanek te veselice bo poslan na Rdeči križ. Torej sedaj imate priliko, kateri imate količkaj srca za ohranitev svoje rojstne domovine, da pokazete dejansko svojim v domovini. Amerika pomaga za obstanek naše stare domovine, zakaj ne bi tudi mi priskočili na pomoč.

Naj omenim, da smo že eno tako veselico priredili marca meseca in je bilo čistega dobička \$215.15. Sicer je bila mala kritika od tukajšnjih Slovencev, da ne bodo Slovenci veliko dobili v starem kraju. No naj povem, da tudi ni veliko prišlo dohodkov od Slovencev, pa vsaj da se pokažete do enega vsaj v okolici.

Z delom gre še precej povoljno, posebno kdor ima kakšno skušnjo v strojništvu, kajti tisti dobi precej dobro plačo. Zatorej na svidenje dne 25. oktobra ob 8. uri zvečer. Prijazno pozdravljam,

James Terlep,  
član društva št. 154, KSKJ.

## BITKA PRI ŠABCU

Angora. — Prispelo so vesti z dne 9. oktobra o podrobnostih velikega upora pri Šabcu. Cela nemška divizija s težkim topništvom in s tanki je s pomočjo "Stuka" bombardov napadla mesto, kjer so se srbski četniki utrdili. V borbi, ki je trajala nepretrgano 36 ur je bil Šabac popolnoma porušen. Dva bataljona Paveličevih ustašev, ki sta tudi bila med napadalci, sta bila do zadnjega uničena. Pohod nemških čet na Šabac—srbski "Verdun," kjer je srbska vojska v prejšnji vojni uničila celo avstrijsko armado—se je začel v torek, 8. oktobra zgodaj zjutraj. Začel se je z navali nemških "Stuka" letal in s silnim ognjem nemškega težkega topništva.

Ko so bila srbska oporišča v predmestju uničena, so nemški tanki in oklopni avtomobili prošli v napad. Srbski četniki so odbili prvi napad in pozneje še štiri z bombami, granatami, dinamitom, steklenicami, napolnjenimi z bencinom, z malim številom poljskih topov francoske vrste 75 milimetrov, ki so jih uporabili kot protitankovske topove in z uporabo dveh protitankovskih topov, ki so jih zajeli ob napadu na neko drugo nemško vojašnico; kasneje so se četniki umaknili skozi razvaline gorečega in razrušenega mesta in pomagali, da se je glavna četniška vojska mogla v redu umakniti.

Poročila imenujejo bitko pri Šabcu kot bitko "večjega obsega," v kateri so Nemci izgubili mnogo vojakov in vojnega materiala. Srbska obramba je šla okrog pet do osem tisoč moških in žena, ter je izgubila okrog dva tisoč ljudi. Ujetniki ni bilo ne na tej ne na drugi strani. Nemci so prav tako streljali na prebivalstvo v predmestju, ki so ga osumili, da je pomagalo četnikom.

Beogradsko "Novo Vreme" poroča, da je v zapadnem delu Srbije proglašeno vojno stanje. Zagrebški listi poročajo o podrobnostih bitke pri Šabcu in pozivajo Hrvate, naj se upro napadom drugih četniških edinic, ki kroziijo v zapadnem delu Srbije, v severni Bosni in v vzhodnem delu Hrvatske.

(JCO.)

## OPEKA S KRVJO

V osrčju doline, kjer na sončnih brdih še tu in tam zori grozdje in v višavja je pozdravljaj večni led, stoji božja hiša, ki je nastala zgolj iz ljubezni in iz marljivosti neizčrpnih človeških rok v dolgoletni. Bogu posvečeni gorečnosti, ki je ni moglo ohladiti ne roganje, ne nobena drugačna težava. Niti enega kamna za to stavbo ni pripeljal kak konj ali motor po strmih hribu navzgor. Vse te tisoče, desetisoče in stotisoče opek so trudoma prinesli pobozni romarji iz daljnih in najoddaljenejših dolin, sopihaje so jih prinašali v pekoči poletni vročini in v hudem mrazu zime, da bi polagoma nastala Bogu posvečena hiša.

Začelo se je z ganljivo preprosto podobo male svetnice med rožami, ki jo je obupano in odrešeno srce hvaležno prineslo skozi molčevje gozdove. Potem so postavili romarji majhno streho nad podobo, dokler se ni semkaj, v preprosti molilnici pod sinjimi zvočnicami, naselila z relikvijo Male svete Terezije Deteta Jezusa prisočna vera, ki gore prestavlja in postoterenjo zaupanje v božjo vsemočnost.

Nihče ni zaukazal. Toda ko v siromašni kapelici ni bilo več prostora za množice vernikov, so položili temeljni kamen za lepo gorsko cerkvico, ki zdaj, daleč po dolinah pošilja pozdrave. Nihče ne ve, kdo je vršel prvo opeko tam zgoraj v mokri, marčev sneg; nihče ni

vedel, kdo je priložil drugo. Nihče ni nikogar pozval za tretjo in četrto. A ko se je pomlad s svojim hrepenčim vetrom prizibala na obronke, je bilo obleženi in trpečim že znano mesto, kjer naj bi njih zahvala in njih prošnja postala oltar svetnici.

Leto za letom so se više dvigali hribi opeke med temnimi jelkami. Časih je prišel kdo mimo, kdo od onih iz daljnega sveta, član tistih, ki so tako revni, ker toliko vedo, in tako žalostni, ker so si tako uspešno razcefrali čudeže in sanje. Veliko jih je bilo, ki so se smejali spriče neštevitih zahvalnih tablic na steni kapelice. Niso razumeli usehlih venčkov šmarnc in so grdili tiste za norce, ki so v treznem stoletju tehnike še zmeraj vklenejeni v spono čudežev.

Toda nekoč vsak zemljan sreča Boga: bodi, da ga jokaje spozna, ker ga je Neskončni iznenada treščil na tla, bodi, da ga je mahoma zaznal in se smeljalje zazrl v njegovo večno obličje, ko ga je iz sence blodenj z usmiljeno očetovsko roko dvignil v vrtove svetle luči.

In nekoč kleči vsakdo pred svojim Stvarnikom, da z njim živi ali po-njem umrje.

Rože povsod cveto. Divje pologih, plemenite po gredicah. In solze tečejo povsod in povsod se dvigajo hvalnice v nebo.

Jera Justova izpira z arniko rane svojemu fantku. To dela mirno kot preudaren človek, ki naravno sprejema gorje in radost, ki v žalosti ne obupa in se od radosti ne prevzame. A ko otrok le ne razvije sveta svdijih oči in je s krvavo skorjo pokrit obrazček ko ugasel in skrčene ročice nočejo izpustiti šopov planinskega cvetja, tedaj ji prešine prsi groza, pragraza mater.

O, Bog nebeški, pusti mi mojega otroka!

V mukah svoje obupane skrbi začne jecljati, moliti, začne nasilno izpraševati, kaj sem se le pregrešila, kaj opustila, da je Bog dopustil, da je moje dete tako nesrečno padlo? Pusti mi mojega otroka, ali slisíš?! Ljuba mala Terezika, bosa bom prinesla opeke za tvoje svetišče, le ti prosim zame pod Križem, prosim zame! Trpela si za svojega Jezuščka, pomagaj, da jaz svojega ne izgubim!

In fantek je ozdravel.

"Zdaj pa moram na božjo pot..."

Toda pot je dolga, pot skozi kamnito grapo, pot po hribu navzdol, skozi daljne, cvetoče neso in spet navzgor na goro. Še počakaj, Terezija...

Pa je jesen in spet pomlad in spet jesen in spet pomlad.

Mogoče je Jera Justova pozabila na svojo obljubo.

Bog pa ni kramar, ki bi pošiljal birače usode, da zarubi zapadle predmete. In tudi ni ko neščljiv trgovec, ki bi te pri-ganjal, da točno poravnáš račune.

Medtem, ko je mati pridušeno pretakala solze in vpletala cele planinke v rdeči-venec, se je spomnila ure, ko je vpila v prošnji za življenje svojega otroka, ko je bil še dete in z grozo se je spomnila prisega, ki jo je izreklo srce, a je roke niso izpolnile.

Potrta, sklonjena bosa žena roma po dolgi, dolgi poti. Ko slednjič vse iztrpinčena priroma na cilj, se dvigajo zidovi cerkvene ladje iz gozda. Delavci pravkar zidajo stolp.

"Nate," zasašepe Jera Justova, "kri se je držil." In jtm je dala opeko, ki je ranila njene-ga otroka.

Delavci so osupli. Ta jo hoče vprašati, oni se zasmejali, a umolknejo spričo gorja v obličju uboge žene. In nekdo nemo vzame opeko iz njenih brzlih rok in jo počasi položi zraven drugih v zid stolpa.

OSNOVNA NAČELA KRŠČANSKEGA  
SOCIALIZMA

DELAVSKA OKROŽNICA LEONA XIII.

Na latinskega izvirnika prevedel in z razlago opremil  
DR. P. ANGELEK TOMINEC O. F. M.

## 4. Pravica in zakoni

54. Pravilno je, kakor smo rekli, da se ne državljan, ne družina ne vtopi v državi in pravično je, da se obema dovolji možnost delovanja in prostote, v kolikor se to more brez škode za skupnost in ne da bi se komu delala krivica. Vendar pa morajo tisti, ki vladajo, gledati, da čuvajo skupnost in njene dele. In sicer (morajo čuvati) skupnost, ker je narava najvišji oblasti isto tako zelo izročila v varstvo, da varstvo javnega blagra ni samo najvišji zakon, ampak glavni namen in povod oblasti. Dele pa (morajo čuvati), ker ima po naravi upravljanje države koristiti onim, ki so upravljali, ne pa onim ki (državo) upravljajo, tako nas složno učita svetna modrost in krščanska vera.

In ker vladanje prihaja od Boga, ter je nekaka soudeležba njegove najvišje oblasti, se mora izvrševati po zgledu božje oblasti, ki z očetovsko skrbjo ne gleda nič manj na posameznike, kakor na splošnost. Če je torej skupnosti ali položaju posameznih stanov prizadejana kakša škoda ali ji grozi, ki se ne da ozdraviti ali preprečiti na drug način, je potrebno da od-pomore javna oblast.

Nobenega dvoma ni, da je prva naloga države, da skrbi za skupni blagor državljanov. To sicer more storiti na razne načine, nedvomno pa je njen najvažnejši posel, da zakonito zavaruje pravico in iz pravice izvira-joče dolžnosti. Zato papež poudarja tu zakonodajno, izraža načela, po katerih morajo biti zakoni narejeni, kdaj so isti pravični in kdaj ne.

Nekateri tudi krščanski sociologi in socialni politiki so še dandanes mnenja, da je socialno vprašanje le vprašanje ljubezni. Papež Leon XIII. temu nasproti ugotavlja, da je ta misel zmotna in odločno poudarja potrebo pravične zakonodaje in s tem tudi socialne zakonodaje. Jasno pravi, da nikakor ne gre, da bi se posameznik ali družine takorekoč vtopili v državi, kajti to bi rušilo svobodo, do katere ima vsak človek pravico.

Na drugi strani je pa tudi dolžnost države, da skrbi za skupni blagor državljanov. In kjer bi del državljanov trpel škodo, je država dolžna od-pomoči. Delavski stanovi ne prosijo le pomoči v imenu ljubezni, ampak jo zahtevajo v imenu pravice in ljubezni poedincev, sama jim tudi resnično pomagati ne more. Dandanašnje socialne razmere niso le zoper ljubezen, temveč zoper pravico.

Socialni boj je boj za pravico in zoper pravico. Mogoče pa je uveljaviti pravico v modernem gospodarstvu, če ne ustvari država takega pravnega reda, ki bo čuval in branil pravico, kjer je, in jo izsilil tam, kjer je ni.

Država mora torej od-pomoči in ustvariti pravni red, ki ne bo čuval le pravice posameznikov, temveč tudi socialno pravico, pravico, ki jo ima družba, da gihče ne uničuje socialne blaginje in torej tudi ne tistih stanov in slojev, ki so upravičeni in za zdrav razvoj družbe naravnost potrebni. Kakor imajo stanovi dolžnosti do družbe, tako pa imajo tudi pravice do družbe. In prva pravica je, da smejo zahtevati tisto pravno varstvo, ki jim omogočuje življenje vredno človeka. Ubožnost dandanašnjih delavskih

Cerkov je dozidana. Dviga se kot spomenik ljudske stavbarstva in ljudske vere. Nihče, pa bodi da je še tako glasan, ne more mimo nje, ne da bi postal tišji. Zakaj, nekaj neizmerno očarljivega veje okrog te božje hiše, kjer ima vsaka opeka svojo povest.

slojev ni več stvar posameznika, ki mu lahko posameznik pomaga, ampak stvar družbe, katere del in sicer pretežno večji del so delavski sloji in katerim je zato družba dolžna pomagati. Pravično zato pravi Vogel-sang:

"Zato so lahko dobromisleči, a kratkovidni in naivni tisti, ki mislijo, da se da pomagati samo z deli ljubezni, miloščino itd. in blagoslovilja dobičkarja, ki daje delavcem z eno roko beraško juho, ko jim pa z drugo utrjuje pravično plačo in tako ne izkorišča le krivično delavcev, marveč si še domišlja, kakšen dobrotnik in zavetnik jim je."

"Najvišja zapoved v ureditvi krščanskega družabnega reda je nedvomno zapoved pravičnosti, v realnem življenju pa istih ne more nadomestiti. Skoro nobenega greha, nobenega zločina sv. pismo in katoliška cerkev tako ne obsoja, kakor uprav krivičnost človeka do človeka. Vsaki dajatvi (delu), naj bo protidajatev (plačilo) povsem enakovredna, to je v od-dilna misel pravičnosti, na kateri mora temeljiti ves krščanski družabni red.

"Na videz je to načelo pravičnosti priprosto in samoposebi umevno. Toda če bi ga enkrat uporabljali v vsakdanjem življenju, tedaj bi velika večina najbolj dobičkanosnih poslov, ki donajajo bogastvo in ugled ne mogla obstati. Ona sprememba lastnikov premoženja, ki je v zadnjih desetletjih povzročila, da so nekateri malo-številni obogateli, drugi tisoči in stotisoči pa obubožali, je bila možna le zato, ker se je pozabilo na to socialno pravičnost."

Pravici more pomagati do popolne zmage le država s primernimi zakoni, ki izsilijo lahko pravico tudi tam, kjer ni nobene dobre volje za pravico, ampak vlada le mamon.

Kljub temu bo karitativno delo itak ostalo vedno potrebno, da odpomore bedi posameznikov, katerih bo nekaj vedno ostalo, toda napačno je trditi, da bi vsemu zlu moglo to delo od-pomoči.

Posameznik le malo zmore, poleg njegove pravne volje je treba pravne reforme, ki jo more izvršiti in izsiliti le država. Naj si tudi so posamezni tovarnarji, podjetniki itd. še tako dobre volje, večkrat kljub vsej svoji dobri volji ne morejo storiti, kolikor se v obstoječih raz-merah da storiti, dolžni so pomagati pravici do zmage in v kolikor ne morejo storiti, so dolžni s karitativnimi napravami omiliti trdote krivičnega go-spodarskega reda.

5. Zakonodajla bodi socialna

55. Važno pa je za javni in zasebni blagor, da so razmere pomirjene, da božje zapovedi in naravne postavje vodijo vse družinsko življenje; da se spojuje in spoštuje vera; da zasebno in javno cvete neoma-deževano življenje; da se svetu hrani pravičnost in ne dela nekanjzeno sila drug drugemu; da vzrastejo krepki državljani, sposobni, da državo podpirajo in, če potrebno, tudi branijo.

(Dalje prihodnjije)

## Reklama

"No, zdaj vidiš," pravi Pepe, "največjo vlogo v gospodinjstvu ima reklama. Ti povem eno primero: Kadar gos nese jajce, sedi čisto tiho. Kadar pa kura nese, vpije, da je že kar preveč. In kakšen je rezultat. Čeprav so gosja jajca veliko večja, jih nihče ne kupuje; za kurja jajca se pa vsak dan tepejo!"

Ali imate že kakega novega kandidata za prihodnjo sejo?

## KAKO SMO POTOVALI PO KANADI

(Pise Michael J. Prebilich, Eveleth, Minn.)

V Ironwoodu imajo tudi mesnico ali fabriko za klobase, kjer izdelujejo najboljše klobase v Združenih državah. To jaz dobro vem, ker vsakokrat, ko pridem obiskat Mrs. Sopko, nam jih servira. Ko smo se tukaj že precej časa razgovarjali, je opomnila moja soproga, da moramo obiskat še hčer Mrs. Sopko, Mary, zdaj omoženo Woytek. Moja soproga je birmanško botra Mrs. Woytek. Njen mož Steve je za prvega električarja pri Oliver Mining Co. On je bil tudi v svetovni vojni in je služil v ameriški armadi pri artileriji. Dober človek je. Ko prideva midva skupaj, nam je zmiraj čas prekratke. Veliko imajo povedati o svetovni vojni. Ponosen je na ameriške vojake in še bolj ponosen na Združene države, za katere se je hrabro bojeval. V hiši na steni ima obešene razne slike o tisti vojaški artileriji, v kateri je služil.

Ima shranjene tudi razne relikvije, spominke, kolajne in več drugih reči, katere je našel na bojnem polju in jih hrani za spomin. Tako smo se zabavali v prijaznih pogovorih pozno v noč. A zdaj da bi šli kam drugam prenočiti, tega ne! To smo dobro vedeli, da moji izgovori bi bili prazni; zato smo morali prenočiti pri njih. Postelje so bile že za nas pripravljene, prve vrste in izvrstno se je na njih spalo.

Drugi dan je bila nedelja. Kakor po navadi, smo se po zajtrku najprej odpravili v cerkev k sv. maši. Po maši smo šli še malo na okoli obiskat več naših rojakov po Ironwoodu in okolici. Naokoli mesta so razne naselbine (location), v katerih živijo velike naših rojakov. Tu so naselbine: Norie, New Port, Ashland, Pabst, Jesswell, Aurora in Reno. Nмого naših rojakov se je sem preselilo iz naselbine calumetskih bakrenih jam v naselbine železnih rudnikov, misleč, da mogoče v železnih rudnikih bo kaj lažje delo, pa tudi tukaj niso našli nobene razlike. Bilo je ravno tako, kakor da bi si svoje težko breme premetili iz ene rame na drugo. Naš ubogi narod je moral težko delati in še danes težko dela po rudnikih skozi generacije. In kjerkoli so težka dela, se dobijo pridne in delavne roke Jugoslovancev.

Kar se tiče društvenih zadev, je naš narod tudi častno leto napredoval. Tukaj ima K. S. K. Jednota dve društvi, št. 20 in št. 133, ki prav lepo in složno napredujeta pod vodstvom dobrih, aktivnih in zvestih uradnikov, kateri zraven svojega težkega dela žrtvujejo ves svoj prosti čas za napredek društva in Jednote. Društvo jim je zmiraj prvo na misli in radi pripovedujejo, koliko dobrega je že storilo za naš ubogi narod, njih član in otroke.

O tem sem se prepričal, ker vsakokrat, ko pridem v Ironwood, Mich., se zraven obiščem Mr. Martin Bukovec in Anton Rupnika, ki živita ob cesti št. 2, v Reno location. Slednji je že zdaj predsednik, Martin je odstopil tajništvo mlademu John Shuteju. Pravil mi je, da mladi lažje pridobivajo mlade člane in zaradi tega so tako sklenili. Res pametna ideja, sem si mislil sam pri sebi.

Po teh naselbinah ali vaseh smo se mudili ves dan in še pozno večer tako, da smo morali še eno noč prenočiti pri Mr. Steve Woytegu in izgovori nam sploh ne bi nič pomagali.

Drugo jutro je bil pondeljek. Vstali mo še precej zgodaj, da se odločimo še naprej na dolgo pot. Vreme se nam je obetalo lepo. Nebo je bilo čisto jasno in jutranji zrak je bil poln vonja in duha cvetočih indijanskih cvetlic, katerih raste vse-

polno povsod ob potih in po travnikih v Michiganu, ravno tako, kot bi jih človeška roka posejala. Takšnih Indian flowers mi pri nas v Minnesoti ne vidimo.

Vozili smo se zmiraj še potisti lepi cementirani cesti št. 2, na katero se država Michigan sme ponašati, ker ta cesta je ena najlepših, kar sem jih prešel proti severovzhodu od Minnesote. Po več krajih ob cesti se vidi napis: Wayside tables, (mize zraven poti). V senci pod lepimi drevesi in umetno narejene iz kolov čedne mizice in klopi. Zraven nekaterih je tudi iz kamna sezidana majhna peč. Lepa ugodnost za izletnike, ki si želijo iti ven iz mesta na kratko vožnjo in ustaviti se v teh krajih za pojedino.

Nadalje smo se vozili skozi razna mesta: Wakefield, Marais, Watersmeet, Iron River, Crystal Falls in Iron Mountain, v katerih se nismo ustavili do Escanaba. V mestu Escanaba živi 14.800 ljudi. Tu je par "terminalov" kjer nakladajo železno rudo na parne ladje in jo odpošiljajo po jezeru Michigan. V dotičnem mestu je tudi velika veneer fabrika, v kateri dela precej dosti ljudi, na okoli mesta so pa velika polja. Mesto je za dve milj na stran od ceste št. 2 in proti jezeru Michigan. Mimo tega sem se še po prejšnjem vozilu in slišal o njem, ko so v svojih časih tukaj na okoli delali naši rojaki, zaradi tega sem si ga želel enkrat ogledati. Pot, ki pelje v njega, je prostrana in cementirana.

Na vsako stran pota rastejo velika drevesa, katerih veje se gojijo druga v drugo in tako napravljajo na pot po leti ob vročih dnevih lepo hladno senco za voznika. Človek bi se zmiraj želel voziti v takšnem hladu pod drevesi. V mestu smo dospeli ob desetih zjutraj. Ker smo imeli zadosti časa, zaradi tega smo se odločili, da se ustavimo za par ur in si ogledamo mesto. Ko smo si v mestu nakupili potrebnih reči, smo se še vozili nekoliko na okoli, da si bolj natanko ogledamo stanovanjske hiše, parke, veneer fabriko in jezero, kjer nakladajo železno rudo in les na ladje.

Naletel sem tudi do šole, kjer sem videl nekoliko ljudi, ki so kosili travo, snazili grmiče in obrezovali drevesa. Zraven teh delavcev je stal neki gospod, ki jih je nadzoroval. To delo me je zanimalo, ker ga tudi sam rad opravljam, zaradi tega sem ustavil avto, da sem se malo razgledal. Kmalu nato na šoli zagledam napis: "Escanaba High School." V tem momentu mi je kakor blisk prišla na misel knjiga Louis Adamiča, "From Many Lands," katero je spisal naš dobro znani Slovenec v angleščini. Vsebinska te knjige je jako zanimiva. Vsaka izdaja te knjige je bila razprodana, kakor hitro je prišla na trg. Jaz sem moral čakati skoro en mesec, predno sem jo dobil v svoje roke.

V omenjeni knjigi je Mr. Adamič popisal življenje več inozemcev iz vseh krajev, ki so prišli v Ameriko pred leti in vzgojili svoje otroke dobre in postavouobgljive državljanje, zgradili mesta in obdelali polja tako, da je danes Amerika iz divjega naroda, prišla v eno najbolj civilizirano deželo na svetu. Pred letom se je tudi Adamič mudil v mestu Escanaba in je v svoji knjigi pisal o "Iglo" in o "Ma" in "Pa" Karas, ki sta prišla sem iz Čehoslovaške.

"No," sem rekel svoji soprogi, "veš, kje smo zdaj? In kdo je tukaj? In koga naj zdaj obiščem?"

"Koga, tega ne vem."

"Ali se spominjaš Louis Adamičeve knjige 'From Many Lands,' rečem jaz.

"Ja, zdaj pa vem, tukaj ne kje mora biti 'Iglo' in 'Ma' in 'Pa' Karas."

"Da, 'Iglo' in 'Ma' in 'Pa' Karas moramo na vsak način videti, ko smo ravno tu, da se bolj natanko prepričamo o njih," reče moja soproga.

Gospod, ki je stal zraven delavcev, se je med našimi pogovori večkrat zanimivo oziral na nas. Pokličem ga k sebi in ga prav vljudno vprašam: "Mr., would you please tell us, where is 'Iglo'?" (Gospod, bi mi vi hoteli povedati, kje je "Iglo"?) To, kar se imenuje Karasova prodajalna.

"Iglo is on the other side of the school," mi odgovori. Nadalje me s zanimanjem vpraša: "Do you know Karas family?" "O, ne," sem rekel, "ampak bral sem o njih; zaradi tega me zanima jih osebno videti."

"Brali ste, kje? Menda v Louis Adamičevi knjigi!" vzklikne mož.

"Yes, that's right!" odgovorim. "Kdo pa ste vi, če smem vprašati?"

"My name is Edick, the principal of this school, and Mrs. Karas is teaching under me," je odgovoril Mrs. Edick.

"Veseli me vas poznati; tudi o vas je Louis Adamič lepo pisal in tudi o superintendentu Mr. John Lemmerju," sem pripomnil.

Veliko lepega mi je imel povedati Mr. Edick o "Ma" in "Pa" Karas in rekel mi je da že dolgo časa dela, oziroma učil sli z Mr. Karasom in da se zmiraj dobro razumeta. Po primeren pogovoru se mu še enkrat lepo zahvalim za nasvet in nato sem pognal avto in zavil po ulici dol okoli šole, ter se ustavil ravno pred majhno prodajalno. Od zunaj prodajalne na steni je velik napis "Iglo," da ga človek sploh ne more zgrešiti. Iglo pomeni iz snega narejen šotor, v katerem navadno Eskimovci živijo. Vsi ob enem hipoma stopimo v prodajalno. Mrs. Karas, ali "Ma," kakor jo že vsi tukaj nazivajo, je stala za bankom. Na desni strani pri vratih in zraven okna sem videl klop iz deske, ki je bila že vsa izdrta, kar je kazalo, da je bila že dolgo časa rabljena. Na eni strani je dolga miza in zraven nje stojijo okrogli stoli; kakor se navadno vidi po restavracijah, pri kateri jedo in pijejo odjemalci. A od spredaj so pa razkazalni iz stekla narajeni kosi, za njimi ob steni so pa stelaže polne grocerije, itd. Od zunaj je sonce močno pritskalo svoje tople žarke na zemljo, in s tem nam je tudi sušilo grla. Zato pokličem nekoliko pijske, da s tem zadovoljim suhemu grlu in zraven tudi zadostim svojim očem in ušesom.

Med našo pričetnostjo so noter prihajali razni otroci in drugi odjemalci, ter vsaki sleherni je nazival Mrs. Karas "Ma." Zaradi tega mi ni bilo treba vprašati kdo je žena, je jako prijazna in zgovorna in kmalu smo se spoznali. Tudi Mr. Karas je kmalu nato prišel iz šole, kjer je poučeval instrumentalno muziko. Bili so polni radovednosti in veselja našega obiska in izvrstno so nas postregli. Mrs. Karas nam je povedala da ko je bil Louis Adamič pri njih lansko leto, je sedel na tisto razdrto klop in da je v kratkem času napisal polne pole papirja, in da mu gre pisava jako hitro izpod rok. Mr. Karas in "Ma" so bili z nami jako prijazni. Vsi otroci jih imajo kakor za svojega očeta in mater in že mnogim slabim otrokom so dali lepe navse, da so jih s tem dosti preobrnil.

Mr. Karas mi je pripovedoval da je dobil iz starega kraja žalostno vest, da mu je umrl oče v visoki starosti pri 88 letih. O njih bi imel še mnogo pisati, ampak, ker je njihovo življenje bolj natanko opisano v knjigi "From many lands," zaradi tega vse drugo opustim. Toliko smem

reči, da je Adamič pisal vse resnično, kar je slišal in videl.

Predstavili so nam tudi njihove otroke, ki so bili doma na počitnicah in vsi so dobro izučeni in imajo velike ali visoke službe. V družbi te prijetne familije smo imeli več zanimivih pogovorov, tako da nam je omenjeni čas hitro potekel. Ločiti smo se morali. Sežemo si v roke, voščijo nam srečno pot in prosijo, da jim pišemo iz Timmins, Ont., kar smo tudi storili.

Zbogom — in zavijemo zopet nazaj proti mestu. V mestu smo se še za nekoliko časa ustavili, da si nakupimo potrebnih reči in napojimo svoj "Dodge" za katerega sem zmiraj dobro skrbel, da je imel več poguma in da ni bil lačen ali žejen, tako da ne bi kje zaspal in nam je tako zvesto služil.

Iz Escanaba se vozimo še zmiraj naprej po cesti št. 2. Na eni strani pota je lep razgled na jezero Michigan na drugi strani pa lepe šume, med katerimi tečejo reke "Whitefish" "Sturgeon" in "Indian." Te reke se izlivajo v Michigan jezero.

Predno se pride v mesto Mastinque, se vidi zraven ceste napis "Big Spring." Tega smo si tudi želeli ogledati zaradi tega sem zavil noter na stransko pot št. 149 do tako imenovanega "Big Spring," kateri je 6 milj noter od glavne ceste.

Zraven tega vrelca je tudi State park. Na tem vrelcu je prirejen nekak brod in pripet na močno žično vrv in ista je razpeta od enega konca do drugega nad vodo. Po tem brodu se obiskovalci lahko vozijo čez vodo in iz njega gledajo nad 50 čevljev globočine, v kateri bruhajo ali izvirajo dna jezera voda. Voda v tem jezeru je kristalno čista, da se lahko vidi v njo, kakor v čist jasn zrak. Nekaj zanimivega je si to ogledati. Lepa je narava.

Človek bi imel še veliko več opisati o tej krasni naravi, ampak se bojim, da novine nimajo za tako obširno pisanje zadosti prostora, zaradi tega moram pisanje nekoliko skrajšati.

Zraven tega velikega vrelca je državna riboredilnica. Takšnih riboredilnic ima država Michigan štirinajst v katerih izredijo na tisoče rib letno. Ko smo si tu dobro vse ogledali, se nam je mudilo naprej, da prevozimo svoje namenjene milje od 500 do 600 na dan. Ponoči ne vozimo, ampak si za prenočišče vzamemo kabino, katerih se najde polno ob poti po državi Michigan in Wisconsin. Pa tudi poceni so. Za kabino z dvema posteljama in vsa druga ugodnost v njih, stane \$1.25 do \$1.50 za noč. Po samezne so pa po 1 dolar za noč. Najprej pridemo v mesto Mastinque, katero je na primer takšno veliko, kakor je naše sosedno mesto Gilbert, Minn., okoli 2.000 prebivalcev. V tem mestu se nisimo nič ustavili, ampak smo se vozili naravnost naprej, ker smo še imeli približno 200 milj, da dosežemo kanadsko mejo v Sault Ste. Marie.

Po ti novi cesti št. 2. smo to krajšo nasprečno pot zgrešili in tako zavozili ob jezero Michigan ncter na pretoka St. Ignace. Kakor zlašč sem zgrešil pravilno pot št. 48 in zavozil na ta pretok. Pozneje mi ni bilo žal, da sem imel enkrat priložnost ogledati si te kraje, kjer se delijo jezera Michigan in Huron, po katerih plavajo ladje na vse strani Združenih držav in Kanade. Od tukaj se človek za mali denar lahko odpelje v Chicago, Detroit, Cleveland, Toronto, Ottawa, in do Quebec po St. Lawrence reki. Tukaj v St. Ignace so tudi lepe ugodnosti za turiste; nekateri se ustavijo tu za celo poletje, lovijo ribe, plavajo in se prevažajo po vodi. Zdrav užitek za človeške živce in dobro razvedrilo za um. Nadalje smo si tudi ogledali misijonsko postajo, kjer je leta 1671 Father Marquette, znani franco-

ski misijonar ustanovil misijonsko postajo, kjer je v tistih časih poučeval divje Indijance v katoliški veri. Še danes tam stoji spomenik in grob tega misijonarja. Naokoli pa je več indijanskih naselbin.

Ko smo si tukaj že zadosti ogledali, se zopet odpravimo naprej proti mestu Sault Ste. Marie. Od St. Ignace do Sault Ste. Marie smo se imeli voziti 60 milj, in to smo naredili v eni uri. Vozili smo se še zmiraj po lepi državi Michigan in dospeli smo v mesto Sault Ste. Marie ob tretji uri popoldne. Kakor zadnjič, ko smo bili tukaj pred petimi leti, smo si tudi zdaj želeli ogledati zgodovinsko svetovno znano Soo Locks (kanal) na Ste Marie reki, skozi katere vodne pregrade ali vrata plavajo parne ladje preobložene z mnogo ton tovora, katerega prevažajo iz jezera Superior v jezero Michigan, Huron, Erie in Ontario in to gre tako naprej dan in noč, noč in dan in ravno tako plavajo parne ladje nasprotno v jezero Superior. Tukaj zapeljajo ladje v kanal, v katerem so dvojna velika železna vrata, ena na vsako stran kanala in ako na primer gre ladja iz jezera Michigan, zapre v kanalu ta velika železna vrata za ladjo in druga odpre pred ladjo in na ta način se voda vzdigne z vršino vode jezera Superior in na ta način voda vzdigne ladjo na obal, da lahko pluje naprej.

Nasprotno pa znižujejo ladje naprej omenjena jezera. Ta kanal, sem rekel, smo si ogledali pred petimi leti, ko smo bili tu zadnjič. Ali zdaj je tukaj vojaška straža in nikomur ni dovoljeno blizu kanala zaradi vojne v starem kraju. Bojijo se, da bi mogoče tukaj kdo sabotiral.

Predno smo se podali na brod (majhno ladjo, s katero prevažajo avtomobile in potnike čez mejo v Kanado) smo si najprej namenili nakupiti vse potrebšine za na pot in tudi avtomobilno dobro nastilili in še nekaj "extra" gazolina vzeli s seboj, ker to smo dobro vedeli, da v Kanadi je vse dražje. Okoli 5 ure smo že bili pripravljeni in čakali pri vodi, da pride brod ali ladja. Brod vozi tja in nazaj vsake pol ure. Na njo gre lahko osem avtomobilov in več ko sto potnikov. Za prevoz za avto in nas — po številu štirih — sem plačal tja in nazaj \$1.65.

Na drugi strani pred kanadsko stražo je bilo to leto zaradi cenzure čisto lahko. In to zaradi tega, ker to leto je Kanada vabila ameriške turiste in zato jih niso čisto nič nadlegovali. Zadosti je bilo, ako je človek imel pri sebi le majhen dokaz kakor na primer registrirano karto, od avtomobila in še najboljša je, da inozemci imajo pri sebi državljanjski papir. Ko ti zabeležiš številko licenca od avtomobila in te povprašajo kam si namenjen in koga imaš v Kanadi in greš pogledati in kako dolgo nameravaš ostati v Kanadi, te pustijo naglo dalje. Če ne misliš ostati več kakor 60 dni ti napišejo nalašč za to tiskano dovoljenje s katerim potem lahko potuješ brez vsakih neprilic po vsej Kanadi. Zdjaj so vsi ljudje registrirani po Kanadi in morajo vedno nositi registracijske karte seboj. Če je nimajo, so kaznovani in morajo plačati globo \$5.00. Nami je bilo dovoljeno tudi s seboj vzeti robe ali blaga za svojo rabo, v vrednosti \$100. Zraven se tudi sme s seboj vzeti en funt tobaka 50 cigar in 300 cigaret.

Od tu smo se vozili skozi mesto Sault Ste Marie. Tukaj zraven kanala sta dve mesti pod istim imenom, eno na ameriški, drugo na kanadski strani. Naj še poprej opomnim, da v mestu Sault Ste Marie na kanadski strani živi približno 10 tisoč prebivalcev več, kakor na ameriški strani. Prvo ima 23 tisoč prebivalstva, drugo pa 14 tisoč. Od mesta naprej smo se vozili po Canadian Royal High-

way, št. 17 proti mestu Sudbury. Kako čudno se mi je zdelo, da so zdaj tudi po Kanadi numerirali pota. Pred petimi leti ni bilo tega. Takrat so ob potih bili postavljeni rokocaki, kot v starem kraju in so z napisom kazali pot proti bližnjemu mestu. Zdjaj smo vozili tudi po cementirani cesti. Kako sem bil vesel, da se bomo po Kanadi od tukaj naprej vozili po cementirani cesti.

Ampak to moje veselje je trajalo samo 20 milj in potem sem se zopet moral zadovoljiti z peskom posuto potjo. Seveda, tudi po takšni poti se dobro vozi, ampak bolj počasi, kakor da bi orehe trl.

Še isto popoldne smo nameravali priti v Sudbury, katero mesto je samo 225 milj od Sault Ste Marie. Ali zaradi slabe poti in dežja, kateri je proti večeru lil kot iz šaka, smo se morali peljati s krajšo vožnjo, ter se ustaviti v majhni naselbini po imenu Massey. Tukaj smo dobili prav ugodne kabine in jako poceni, \$1.50 za noč z dvema posteljama. V Massey je bila ura premaknjena za dva uri naprej. Mi smo se držali po našem času, katerega smo imeli iz Minnesote in smo mislili, da je bila ura 8:30 zvečer. Kako čudno se mi je zdelo, da ob jasnem dnevu ne vidim nobene duše zunaj. Bili so že vsi ljudje v posteljah. Rekel sem svoji družini: "Mislim, da so tukaj ljudje kot kokoši. S kokoši menda gredo spat in z kokoši pa vstanejo."

(Dalje sledi)

## KITAJCI IN NJHOVA POŠTA

Kitajska pošta je morda najstarejša poštna ustanova na svetu, saj trde kitajski letopisi, da so Kitajci poznali pošto že pred 3.000 leti. Že takrat je vlada vzdrževala takozvane tokalce, ki so prenašali novice in druga poročila iz kraja v kraj. Kakor rečeno, je bila ta ustanova spočetka v rokah vlade. Pozneje pa so ustanovili zasebne družbe, ki so skrbele za poštno prevoz. Tako je bilo do druge polovice preteklega stoletja.

Toda okoli leta 1860 pa je pošta prišla v roke angleških carinskih oblasti, ki so jo na Kitajskem vzdrževale, dokler ni ta organizacija leta 1911 zopet prišla v roke kitajske vlade. Čeprav pa je poštna ustanova na Kitajskem tako stara, vendar se Kitajci le težko navajajo na uradovanje moderne pošte.

Ni še dolgo tega, ko je moral polovico poštnine plačati prejemnik, polovico pa pošiljatelj. Če se je pa zgodilo, da je kak prejemnik, zlasti pa prejemnica, le preveč nestrpno pričakovala kakega pisma, se je neredko zgodilo, da je pismošina začel tožiti:

"Vreme je slabo, pota so zanič, treba bo neka več dodati!" Tako je pismošina izbil od nepočakanca več poštnine.

Še dandanes se rado dogaja, da poštarji v poštnih predalcih večkrat dobe kovani drobiči, ki so ga pometali v predale ljudje, ki so v predal vrgli kako pismo. Ker so vrgli denar v predal, so bili prepričani, da so svojo dolžnost že storili, čeprav pisma niso frankirani. Na kitajski pošti se večkrat dogaja, da se pride tjakaj pritoževati postarna gospa, češ, da njen prejemnik ni prejel pisma, katero mu je poslala. Ko ji poštni uradnik reče, naj se kako izkaže, da se bo vedelo, ali je pismo res poslala, potegne iz žepa navadno staro oguljeno znamko, katero je takrat, ko je pismo nesla na pošto, na pošti kupila in spravila, pismo pa seveda brez znamke vrgla v poštni predal. Znamko je ohranila kot nekako potrdilo.

Marsikak Kitajec še dandanes kupi pisemsko znamko ter jo lepo spravi v pisemski ovitek, katerega zapečati in s pis-

mom ter zaprto znamko vrže v predal.

Star kulturni narod so Kitajci, vendar se zdi, da nimajo mnogo smisla za moderno evropsko kulturo, katere je tuja njihovemu bistvu.

## V ITALIJI PRIMANJKUJE ZIVEZA IN OBLEKE

Rim. — Ministerski predsednik Mussolini je imenoval ekonomista Michaela Pascolatija iz Trsta poljedelskemu ministru, ki bo imel v oskrbi življenske potrebščine in obleko za italijansko ljudstvo v bližajoči sezoni. Vsega je namreč pričel primanjkovati. Vsi trgovci oblek in živil so morali za dobo dveh tednov zapreti svoje trgovine in sestaviti inventar svoje zaloge za prijavo vladi, ki bo vpeljala karte in strožje odmerke pri nakupovanju živeža in obleke.

## PRIDOBIVANJE MAGNEZIJA IZ MORSKE VODE

Začetkom decembra t. l. se vrši v New Yorku letna narodna razstava kemičnih izdelkov. Za tekoče leto je v tem oziru že določena prva nagrada Dowovi kompaniji kemikalij v mestu Freeport, Texas, ki prideluje magnezij iz morske vode. Profesorji 40 večjih univerz zahtevajo, da je izum ali delo navedene kompanije največji uspeh kemičnega inženjerstva tekom zadnjih let.

Da se nabavi 100.000 funtov čistega magnezija, je treba v ta namen porabiti in prečistiti nad 3000 milijonov galon morske vode. Kakor znano, se rabi veliko magnezija v jeklnah in železolivarnah osebno v sedanjem času.

## IMPORTIRANA ZDRAVILNA ZELIŠČA SE PODRAZILA

Vsled sedanje vojne v Evropi so osebno prizadeti tudi naši ameriški lekarnarji pri prodaji importiranih zdravilnih zelišč. Tako se je pred vojno lahko iz Francije dobilo timijan po 10c funt, danes pa velja 35c. Zajbelj iz Jugoslavije je bil svoječasno 10c funt, danes pa \$1.50; francoski in nemški majaron, svoječasno 18c funt, danes 70c.

Naše slovenske gospodinje, ki imajo kaj vrta, naj se torej dobro preskrbijo s takimi zelišči domačega ali lastnega pridelka.

## SMRTNA KAZEN ZA POSLUŠANJE RADIO

Bern, Švica, koncem julija. — (JK) — Slično odredbi za Beograd in druge od Nemčije zasedene kraje je sedaj vlada odvisne Hrvatske izdala odredbo, s katero se smrtno kaznuje nedovoljeno lastovanje radio prejemnikov in poslušanje inozemskih radio emisij, brez obzira na to, da li je poslušalec širil ali ne novice, katere je slišal.

V "odvisni" vlada postavlja svojemu narodu zvočnike (loud speakers), po katerih pušča edino svojo, nemško in italijansko propagando. Toda ljudstvo kratko malo noče teh poslušati.

## FONOGRFSKE PLOŠČE SO ZABRANJENE

Ker se je že večkrat zgodilo, kot po dogovoru, da je v stanovanjih, v gostilnah ali na sestankih na prostem narod igral gramofonske plošče z rodoljubnimi pesmami in starimi rodoljubnimi koračnicami, je sedaj odredjeno, da mora vsak na za to odločene prostore prinesiti v gotovem roku vse gramofonske plošče, da bodo cenzurirane. Edino nedolžne in breznačilne plošče se vrnejo lastnikom, medtem, ko se ostale plenijo in uničujejo. Tako se plenijo tudi plošče z rodoljubnimi pesmami in koračnicami še iz dobe ilirskega pokreta!

Josip Stare:

## LISJAKOVA HČI POVEST

"Kaj, če bi bilo res, kar govore? To bi bilo grozno, tega bi ne prebil!" Takšne misli so mu vedno in vedno rojile po glavi. Prvi dan je odločil za ves čas, kar ga je moral sam prebiti. Nikdar več ni šel med ljudi, da bi ga ne izpraševali in mu ne pravili reči, ki bi mu razburile dušo in srce, da bi vedel, kaj naj jim odgovori. Od ranega jutra do poznega večera je tičal v prodajalnici in vso skrb posvetil trgovini, bolj kakor tedaj, ko je še živel rajni Lisjak. Le pri delu se je nekoliko zvedril, ker ni utegnil misliti na vse, kar je bilo in kar bi utegnilo se biti.

Tako je minilo nekoliko dni, dokler ni iz Francovih var došlo prvo poročilo od žene. Pisala mu je prav ljubezljivo in se mu hlinila najzvestejšo zakonško družico. Po vsem listu je kar mrgolelo sladkih in presladkih besed. Pisala mu je, kako lepo je v Francovih varih in kako ji kopanje dobro de; že sedaj se čuti nekoliko pokrepčano, a po tem soditi, nadeja se gotovo, da okreva do dobra. Seveda, drago pa je, drago; doma že se je bala velikih stroškov, ali tolikih se le ni nadejala. Da je to vedela, rajši bi bila ostala doma in hirala. In ta sijaj med gospodi! Kaj takšnega se ji nikdar niti sanjalo ni.

Hote ali nehoti si je morala napraviti nekoliko novih oblek, da je lahko hodila na javne kopalniške zabave; zakaj popolnoma odtegniti se jih le ni mogla in niti smela ni že zaradi ljudi ne, da bi je neprezirali in se je ne ogibali. Tudi zdravnik bi ji posvetil manj skrbi, ako bi bila preskromna; naposled pa bi niti za njeno zdravje ne bilo dobro, če bi se ne udeležila prav nobene veselice. Potem je iznova poudarjala, da bi bila rajši ostala doma, ko bi vse to vedela; ali sedaj, ko je že tam, je pametno vendar, da vse poskuša, kar ji okrepi telo in dušo.

Lovro se ni dal več zaslepiti. Dobro je umel, kaj je jedro vsakega pisma: "Pošlji in zopet pošlji in pošlji novcev!" In poslal je, kolikor je prosila, ne več, ne manj. Ničesar ji ni očitil, niti je ni svaril, naj ne razsiplje preveč. Vendar tudi to lažil je ni, naj potrpi, niti ni rekel, da spoznava potrebo velikih stroškov. Vse njegovo pisanje je bilo hladno, da je zabežalo celo Klotilda, ki itak ni marala zanj. Premetena, kakršna je bila, odpisala mu je, kako jo boli njegov list, iz katerega sklepa le eno, namreč to, da je ne ljubi.

Ko je Klotilda iz daljnega dopisovanja čutila, da je Lovro spoznal njene zvižaje in da ne verjame več sladkim njenim besedam, je pisala tudi ona hladno. Oglašala se je sploh samo za novice, časih pa je dodala tudi kaj predrznega, da bi ga razjezila. Proti koncu svojega pisanja v toplicah, mu je celo poročila, da se je slučajno sešla z nadporočnikom Ahnenfelsom, ki je na dopustu doma v Hebu, nedaleč od tod. Pravil ji je, da hodi Lovro na kazinski vrt in da se kratkomalo ondi dobro ima.

Hudomušno je dodala še to, kako je bil Ahnenfels na zadnjem kopalniškem plesu ljubezljiv! da se ji je ponudil za kavalirja in jo seznanil z mnogimi mladimi častniki hebske posadke, ki so skrbeli, da ni sedela, ampak jo s svojim odlikovanjem povzdignili nad vse ostale gospe, kar jih je bilo navzočih.

Pisala je tudi, da se je seznanila in sprijaznila z nekimi prav odličnimi gospodi, ki so kar srečne, kadar se jim pridruži, nikar da bi jo gledale po

strani in si šepetale, kakor neke Ljubljancanke, ki se štejejo med prvo gospodo.

Sklenila pa je zlobno pisanje z besedami: "Sedaj šele vem, kakšen je pravi gosposki svet in kako se gosposki živi."

Na taka poročila ni Mrak ženi odgovarjal ničesar; pošiljal je novcev, toda dopisoval je le prav na kratko nekoliko hladnih besed brez pomena, iz katerih pa je Klotilda takoj uganih, da Lovro z njo ni zadovoljen. Čudila se je le temu, da ji z nobeno besedo ne očita njegove potrate. "Pa saj je še boljje tako," si je mislila, "vsaj mi ne bo treba več hliniti ljubezni, katere nisem nikdar čutila zanj. Če je on hladen proti meni, bom pa jaz še hladnejša."

X.  
Ko se je Klotilda vrnila v Ljubljano, sta jo čakala na kolodvoru kočijaž Trobec s starinsko kočijo in domači hlapec s svojim vozičkom, da je nanj naložil prtljago. Mraka ni bilo; čakal je ženo doma. Sedel je v prodajalnici pri pisalniku in se zagledal v velike trgovske knjige. Toda bil je popolnoma razmišljen; gledal je pač ali videl ni ne ene številke in sedaj pa sedaj je preobrnil kak list, da bi pomagal ne zapazili njegove razmišljenosti.

"Kako naj jo pozdravim? Ali naj ji pokažem, kako sem se zmiraj zaljubljen vanjo? Ali naj ji pokažem vso ostrost resnega in premišljenega moža in gospodarja? Ali naj ji morda celo pokažem, da sem ljubosumen? Le tega ne zakaj potem bo le še bolj znala v svoje namene obračati mojo slabost. Kazati se ostrega bi mehko moje srce niti ne znalo; smešen bi bil, ali pa neroden in surov, in ona bi me potem še vse huje zavračala. To pa nikakor ne gre pri sprejemu."

Tako je preudarjal Lovro, ne da bi se odločil. Pogledal je na uro in videl, da utegne žena vsak čas priti. Prepustil je vse usodi; kakor bo, pa bo. V tem pridrdra kočija in se ustavi pred hišo. Stopivši na prag je bil Mrak kar začaran od cvetoče lepote mlade žene, kateri je hišna ravno pomagala z voza. Pozabil je na vse črne misli, objel jo in poljubil, da je bila vsa ginjena. Ljubeznivo ga je pogledala in ko je čutil ogenj teh prelepih oči, porosile so se njegove od radosti. Tolika mehkost pri možu je morala omčiliti najtrše žensko srce. Klotilda se mu je oklenila pod pazduho in šla z njim v stanovanje, dočim je prepustila teti in hišni skrb za škatlje in vso ostalo prtljago. Od raznih misli in čustev Mrak niti besede ni mogel ziniti.

"Kaj ti je, Lovro, ali si kaj bolan?" je vprašala Klotilda molčečega moža; "ali se nič ne veselíš, da sem zopet doma?"

"Oprosti mi, Klotilda, strašno me glava boli."

"Glava te boli?" ponovi žena sočutno.

"Boli me, hudo me boli," pritrđi on in globoko vzdihne, "ali saj ni čudo; zmiraj tičim v prodajalnici in pri knjigah in skoro nikoli ne vidim belega dne. Dobro, da si zopet doma, sedaj vsaj ne bom vedno sam."

"Vedno sam!" se začudi žena, "ali nisi hodil vsak večer v kazino? Saj mi je Ahnenfels rekel, da te je videl ondi na vrtu."

Ime Ahnenfels je zopet razburilo Mraka. Nevoljno je dejal: "Bil sem samo enkrat in to prvi dan po tvojem odhodu. Toda Ahnenfels me ni mogel videti, ker ga takrat ni bilo v kazino. Pač pa so gospodje govorili o njem in tudi o drugih nenavzočih ljudeh."

"Drugi nenavzočih ljudeh?" je vpraševala Klotilda, ko je Lovro umolknil; "ali je to kaj slabega, če kdo misli na koga?"

"Vselej ne; toda lepo ni, če imajo ljudje koga preveč na jeziku. Saj sem rekel, en edini večer sem šel v družino in dovolj sem imel brédosti za ves čas svojega samovanja."

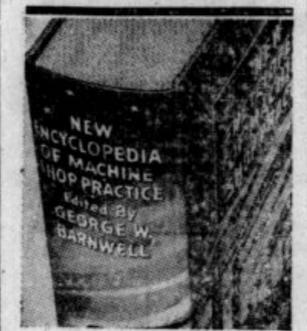
"Kaj pa so takšnega rekli gospodje? Saj preprosti ljudje menda ne zahajajo v kazino?" je spraševala žena zvedavo.

"Kaj bi rekli," je ponovil on nevede, kako bi se izrazil. "Vselej ni najhujše to, kar se izgovori, ampak hujše je to, kar se zamolči, vendar tako zamolči, da drugi več ugamejo, nego je res."

Klotildi se je dozdevalo, kam meri Lovro in takoj se ji je zmrčilo vedro čelo. V tem sta ji dobro došli teta in hišna, ki sta obloženi s škatljami in ogrinjali prisopihali po stopnicah. Klotilda je vzela prtljago teti iz rok in jo pustila, da sta se z Lovrom pozdravila, sama pa je med tem s hišno izginila v drugo sobo, da se je iznebila moža, ki ji je bil zopet na vso moč zoprni.

(Dalje prihodnjic)

**ZASEGA CERKVENIH ZVO-  
NOV NA NORVEŠKEM**  
Stockholm, Švedska.—Nacijske avtoritete na Norveškem so odredile zasega cerkvenih zvonov kot obrambni material, zvo-roča dopisnik tukajšnjega lista Dagens Nyheter iz Osla. Zasego je odredil nemški komisar Joseph Terboven. On je obljubil, da bodo zvonovi nadomešeni po vojni.



### THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini **GEORGE W. BARNWELL**  
Podlaga za mehaniko znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjiga popisuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanike. Razložijo vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik; pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodja in meril. Ponči vas, kako je treba uporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb, 576 strani, trdo vezana knjiga stane **SAMO \$1.98**. — Poštno plačamo ml. Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th St., New York. — Zaloge ni več. Naročite to važno knjigo še danes.

## Rojak se je čudil

kako je mogoče da njegov sosed Frank ve toliko novega, ve toliko o raznih postavah, zakonih in marsičem drugem. Vse ve in ljudje ga poslušajo ko pripoveduje to in ono v družbi. On sam pa je tak nevednež. Nekega dneva je to "pogruntal." Videl je, da sosed rojak vsak dan stalno čita "Amerikanskega Slovenca," kjer so najnovejše vesti, vsa razna druga pojasnila in pouk o tem in onem. Naročil si ga je tudi on in zdaj je tudi on o vsem točno informiran. Naročite si dnevnik "Am. Slovenec" tudi vi. Stane za celo leto \$5.00, za pol leta \$2.50; za Chicago in inozemstvo \$6.00 letno; za pol leta \$3.00. Naročnino pošljite na:

**AMERIKANSKI SLOVENEK**

1849 West Cermak Road,

Chicago Illinois

### IVAN HRIBAR SE JE USMRTL

Ivan Hribar, eden najodličnejših Slovencev in dolgoletni ljubljanski župan, po vojni pa jugoslovanski senator, je v sled žalosti nad nesrečo, ki je zadela Jugoslavijo, skočil v Gruberjev kanal v Ljubljani in je utonil. Star je bil 87 let.

### NEMCI BAJE JEDO POD- GANE

Iz Berlina je prišlo v Bern v Švici poročilo, da po Berlinu lovijo mačke "v nezname namene." V Goettingenu pa je list "Volkzeitung" objavil oglas, ki nudi za vsako podgano 10 fenigov. Potemtakem si lahko mislimo, da Nemci že jedo mačke in podgane.

### SAMOMOR TURŠKEGA KONZULA

New York, N. Y.—Turški generalni konzul v New Yorku, Mehmed ali Jukelsen, star 51 let, je 20. septembra v svojem stanovanju na 50 Central Park West, kjer je imel tudi obnem svoj urad, izvršil samomor. Konzul si je okoli vratu zadržnil ovratnico, čije konca je trdo držal z obema rokama. Njegova žena ga je našla ob 2 ponoči mrtvega na postelji. Na mizi je pustil pismo naslednje vsebine:

"Sadri Mohudov. To je duhovnik. Njegov naslov je 209 Dyckman St. On me naj pokoplje na zelo skromen način z denarjem, ki se nahaja v žepu obleke, ki sem jo nosil večeraj."

Njegova žena je našla v hladnem žepu \$401.  
Žena pravi, da je njen mož odšel v svojo sobo v soboto ob 10 zvečer. Ko je hotela ob eni ponoči odpreti njegovo sobo, so

bila vrata zaklenjena. Poklicala je hotelskega slugo, ki je vrata vlomil. Svojega moža pa je našla mrtvega na postelji. Rekla je, da je njen mož imel



Preizkušena zdravila proti glavobolu

### Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskeniu zdravju

CENA 50¢

**MANDEL DRUG STORE**  
SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd.  
CLEVELAND, O.

Pošiljamo po pošti

Lastnik te lekarne je član društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ

**VLOGE**  
v tej posojilnici  
zavarovane do \$5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.  
Sprejemamo osebne in društvene vloge.  
Plačane obresti po 3%  
St. Clair Savings & Loan Co.  
6235 St. Clair Ave. Henderson 5670  
Cleveland, Ohio

## Ameriška Domovina

je

### SLOVENSKI DNEVNIK

ki izhaja

v Clevelandu vsak dan

razen ob nedeljah in praznikih

V njem dobite vse najnovejše svetovne novice, zanimive dopise in lepe romane. Naročite se na ta dnevnik, ki vam bot zvest tovariš od dolgih večerih.

### AMERIŠKA DOMOVINA

je slovenska unijska tiskarna, ki izdeluje vsakovrstne tiskovine, točno in lično, pa po zmernih cenah.

6117 St. Clair Avenue  
Cleveland, Ohio

srčno napako in da je trpel velike bolečine.

### BERAŠKA DELNISKA DRUŽBA

Turška policija v Smirni je zasledila nenavadno delniško družbo, kakršne prav gotovo ni še nikjer drugje na svetu. Odrekli so namreč beraško delniško družbo, ki je imela 17 delničarjev. Vsi delničarji so bili namreč več ali manj pohabljeni. Nekateri izmed njih pa so se sami nalašč pohabili zaradi boljše kupčije.

Ta delniška družba je bila razširjena po vsej Turčiji ter je delovala po vseh turških mestih. Delovala pa je po natančno določenem načrtu in

njeni člani so morali vsak teden svoji centrali v Smirni pošiljati računsko poročila ter poročila o delovanju. Knjigovodstvo je bilo najmoderneje urejeno, kakor dandanes zahtevajo pravila o knjigovodstvu velikih trgovskih družb. Edinole vprašanje davka v teh knjigah ni bilo upoštevano, kar je pa razumljivo. Leto 1939 se je končalo s čistim dobičkom pol-drugega milijona dinarjev, katere pa so po določenem ključu razdelili med delničarje.

Sedaj je turška oblast to delniško družbo razpustila ter prave pohablence oddala v bolnišnice, nepravice pa v ječe.

Naprej za dosego 40,000 članov!



### NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem naznanjamo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminil moj ljubljani soprog ter naš skrbni oče

## Lawrence Music

Pokojnik je bil rojen 15. avgusta, 1893 v Blatni Berezovci pri Vrhniki, Slovenija, in je bil ob smrti 48 let star. V Ameriki je prišel leta 1923 in je tukaj v tovarni American Steel & Wire Co. delal vsa leta. Bolhal je od meseca aprila in kruta smrt ga je vzela od nas dne 22. septembra, 1941. Pokopan je bil dne 25. septembra na Ascension pokopališču v Libertyville, Ill.

Pogrebne obrede in sv. maše zadržimo so opravili častiti gospod Rev. M. J. Hiti v cerkvi Matere Božje, za kar so jim prav lepo zahvalujemo. Zahvalimo se našemu gospodu župniku tudi za tolažbo in obiske med časom bolezi pokojnika. Ravno tako lepa hvala častitemu gospodu Rev. F. Pribyl in Rev. Michael Cepca (Jolic), za tolažbene besede in obiske ob času bolezi pokojnika. Lepa hvala tudi škofskim sestram šole Matere Božje za darovane molitve in prisrčna hvala škofskim otročkam za naročeno sv. mašo zadušnico.

Pokojnik je spadal k društvu sv. Jožefa, št. 53 KSKJ. Prav lepa hvala celokupnemu društvu za vso delovanja ob tem žalostnem času. Hvala tudi tovarni American Steel & Wire Co., kateri so šli nam na roke in pomagali v različnih czirih. Lepa hvala K. S. K. Jednoti za tako hitro izplačano zavarovalnico.

Naša prisrčna zahvala vsem sorodnikom in prijateljem, kateri so bili tako prižniti in so pomagali na domu v naših bridkih urah in za tolažbo. Nadalje se prav lepo zahvalimo pogrebniku za lepo urejeni sprevod. Lepa hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago in vsem, kateri se se udeležili pograba. Lepa hvala za darovane vence in za naročene sv. maše zadušnice. Prisrčna hvala tudi vsem, ki ste prili pokojnika kropiti in ste za njega molili. Lepa hvala tudi kateriga ime izpustilo, naj se nam oprost, ker velja naša srčna hvaležnost vsem. Bog vam povrni vsem! Blagopokojnika, nam nepozabljenega moža ter očeta, pripravimo v molitev in blag spomin. Naj v miru božjem počiva.

Zalujoči ostali:  
FRANCES MUSIC, soproga,  
MAILDA, AUGUST, JOSEPH, FRANK, VIRGINIA in JOSEPHINE, otroci.  
FRANK MUSIC, brat v Waukeganu, Ill.; MRS. JERA ZUPEC, sestra v North Chicago, Ill.; JAKOB in MATEVŽ MUSIC, brata; FRANCES JUVAN in MARY GOSTISHA, sestri, vsi v Jugoslaviji, North Chicago, Ill. 12. oktobra, 1941.



### NAZNANILO IN ZAHVALA

Žalostnega in potrtega srca naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da nas je zapustil za vedno ljubljani nam soprog in dragi oče

## John Kosec

Umri je 24. septembra, 1941. Ob smrti je bil star 72 let. Rojen je bil 3. septembra, 1869 v Vodichah na Gorenjskem. V Ameriki je živel 41 let. Bolan je bil 11 let na nogah. Sedaj je bil pa v postelji devet mesecev in tri dni, bolan na jetrih.

Pokopan je bil po katoliškem obredu, na Yukonsko pokopališče, ob peti tretji uri popoldne 28. septembra, 1941.

Dolžnost nas veže, da se zahvalimo Rev. M. A. Dravecky-u za molitve in obiske ob času njegove bolezi, potem pri krsti in za spremstvo na pokopališče.

Lepa hvala darovalcem za sv. maše sledečim družinam: Frank Kren iz Irwina, Pa.; Mrs. Mary Komatz iz Oakmont, Pa.; John Grkman Sr. in John Grkman Jr. iz Yukon, Pa.; Klavara iz Herminie Pa.; Mr. Rožič iz West Newton, Pa.; Mrs. G. Balish iz Clevelanda, O., in Toplak iz Euclid, O.

Najlepša hvala društvom št. 58 KSKJ in št. 117 SNPJ za stražo ob mrtvaškem odru, za udeležbo pri pogrebu in za cvetlice. Lepa hvala za cvetlice: Yukon Association Hall, ter sledečim družinam: Grkman, Kravanja, Kovacic, Kirk, Smoicic, Kostello, Korber, Ometz Mackvsek, Baloh, Mr. Frank Mihelic ter za skupne cvetlice, za katere so darovali prijatelji iz Yukona.

Lepa hvala za cvetlice družinam od drugod, to so: Mrs. Mary Lamrich, Tom, Freda in sin, Skrajanc in Oblack iz West Newtona, Pa.; Zorich in Komatz iz Oakmont, Pa.; Mr. in Mrs. James Bird in Mr. John Bird iz Madison, Pa.; Ursic iz Hutchinson, Pa.; Viktor Bohince iz Pleasant Valley, Pa., ter Section A-11 W. E. in Mfg. Company, East Pittsburgh, Pa.

Hvala tudi vsem tistim, kateri so nam dali brezplačno avtomobile na razpolago. Najlepša hvala našim sorodom ter prijateljem in znancem, kateri so ga obiskovali v času njegove dolge bolezi ter mu s tem krajšali čas. Hvala tudi vsem tistim, ki so prili pokojnika kropiti in kateri so ga spremlili na njegovih zadnjih petih. Še enkrat najlepša hvala vsem in za vse, kar ste nam dobrega storili v urah naše žalosti.

Tebe dragi soprog in oče, pa bomo ohranili v blagem spominu za vedno v naših srcih. Počivaj v miru!

Zalujoči ostali:

MARY KOSEC, soproga; JOHN, sin v Wickliffe, O.; ANTON, sin v Yukon, Pa.; VERONICA in MARY sinahe; en vnuk in štiri vnučinke.

Yukon, Pa., 16. oktobra, 1941.